Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · 28 сентябрь 1972 йил, пайшанба · № 228 (15.399). · Баҳоси 2 тийин.

ПАХТА ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШ СУРЪАТИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

Ҳар куни йиллик планнинг 5 проценти ва ундан ошириб пахта тайёрлашга эришайлик. Меҳнатга лаёқатли бутун аҳоли теримда қатнашсин. Машиналарнинг ҳаммасини ишга туширайлик, икки сменада ишлашини таъминлайлик.

ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

Куни кеча газеталарда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Пахта териш ва тайёрлаш суръатларини кучайтириш чоралари тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарорда республикамиз меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, СССР ташкил этилганининг 50 йиллик юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш мусобақасини кучайтириб, пахтадан юқори ҳосил етиштирганликлари мамнунлик билан қайд этилди. Айни кезда улар пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида ўтказилган йиғилишида қабул қилинган она-Ватанга 4 миллион 550 минг тонна пахта етказиб бериш ҳақидаги мажбуриятини шараф билан бажариш учун курашаётганликлари таъкидланди.

Серқуёш республикамиз далаларида ҳақиқатан ҳам мисли кўрилмаган юқори ҳосил етиштирилди. Уни қисқа фурсатда нес-нобуд қилмасдан йиғиб-териб олсак, давлат пахта тайёрлаш планигина эмас, балки социалистик мажбуриятимизни ҳам тезда адо этамиз. Бу ҳосил давлатимиз кўрсатаётган жуда катта моддий-техника ёрдами, халқ меҳнатининг маҳсули, партия ташкилотлари омма орасида олиб бораётган оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларнинг самарасидир. Зўр меҳнат билан мўл ҳосил етиштирган халқимиз, уни тезкорлик билан йиғиб-териб олиш, тайёрлов органларига юқори сорт билан етказиб беришга ҳам қодирдир. Илғорлар тажрибаси буни исбот этмоқда.

Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти пахта йиғим-теримини қисқа фурсатда ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш тадбирларини белгилади. Ишчи кучи, техника воситалари шу мақсад йўлига сафарбар этилди. Ҳар бир теримчи, механик-ҳайдовчи ўз зиммасига конкрет мажбурият олди. Теримда коммунистларнинг авангардлик роли таъминланди. Дала меҳнатчиларининг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитлар яратиб берилди.

Колхоз партия ташкилоти колхозчилар орасида меҳнат интизомини мустаҳкамлади, белгиланган графикларнинг ижросини мунтазам текшириб борди. Илғор теримчилар, механизаторларнинг иш услуби кенг оммалаштирилди, йўл қўйилган камчиликларни оператив тарзда тугатиш чоралари кўрилди. Пахта йиғим-теримида қатнашиш, улкан хирмоннинг бунёдга келишига муносиб ҳисса қўшиш қалбида виждони, билагида кучи бор ҳар бир кишининг муқаддас бурчи эканлиги омманинг онгига сингдирилди. Меҳнат интизомининг бузилишига йўл қўйган айрим кишилар, улар қайси лавозимда ишлашларидан қатъий назар, қаттиқ тартибга чақирилди. Правление билан партия ташкилоти ҳамкорликда олиб борган жанговар ишлар ўз самарасини кўрсатди — колхоз 22 иш кунида йиллик пахта тайёрлаш планини бажарди, ҳозир 7 минг тонналик мажбурият ҳисобига пахта топширяпти.

Қашқадарё, Бухоро, Тошкент областларининг партия ва совет ташкилотлари терим ва давлатга пахта топширишни уюшқоқлик, юксак суръатлар билан олиб борилишини таъминламоқдалар. Бу областларда ҳар куни йиллик планнинг 3,5-4 процентидан ошириб пахта тайёрланмоқда. Андижон, Фарғона, Наманган областларида ҳам суръатга қанот бахш этилмоқда. Ғузор, Ульянов, Дўстлик районлари пахтакорлари йиғим-теримни тезкорлик билан олиб бормоқдалар, ҳар куни тайёрлов пунктларига 5-6 процентдан биринчи сорт «оқ олтин» жўнатмоқдалар.

Республикамизнинг барча колхозлари ва совхозларида пахта қийғос очилди. Дефолиация энг яхши агротехника муддатида ўтказилиши туфайли ғўзаларнинг барги тўкилди, машиналарнинг юқори унум билан ишлашига шароит яратилди. Бироқ шунга қарамасдан Шаҳрисабз, Вобкент, Янгиер, Учқўрғон, Қўшкўпир, Шовот районларида ишчи кучлари ва техника воситалари йиғим-теримни кучайтиришга тўла сафарбар этилмаяпти, кунлик графиклар бажарилмаяпти. Ваҳолонки, мавжуд имкониятлар бу районларда ҳам суръатни кескин кўтариш мумкинлигини кўрсатмоқда.

Бу йил республикамиз бўйича 2 миллион тонна пахта машиналарда терилади. Ҳар бир хўжаликда шу соҳа бўйича белгиланган планларни бажариш муқаддас бурч. Тўланбой Дадажонов, Абдусаттор Қурбонов, Алимурод Ёқубов каби механизаторларимиз ҳозирдаёқ машиналар бункеридан 300-400 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар. Лекин айрим хўжаликларда «кўсаклар яхши очилмаяпти, барг тўла тўкилгани йўқ» деган асоссиз баҳоналар билан терим машиналари тўла ишга туширилмаяпти. Илғор механизаторлар машиналарнинг кунлик иш унумини 20-25 тоннага етказганлари ҳолда, айрим жойларда яхши кўрсаткичга эришилмаяпти. Партия ташкилотлари механизаторларнинг теримдаги роли ва масъулиятини ошириш тадбирларини кўришлари керак.

Республика партия ва ҳукуматининг қарорида теримда юксак уюшқоқликни таъминлаш, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, механизаторлар ва барча қишлоқ меҳнатчилари ўртасида ҳосилни тезроқ териб олиш учун мусобақани кучайтириш, шу йўл билан ҳар бир хўжаликда кунига йиллик планнинг 5 проценти ва ундан ошириб пахта тайёрлашга эришиш зарурлиги алоҳида таъкидланган. Бу улкан вазифани бажаришга ҳисса қўшиш барча меҳнат аҳли учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Коммунистлар билан комсомоллар бу умумхалқ юришида байроқдорлик ролини ўйнашлари лозим.

Бугунги кунда ишга яроқли ҳар бир кишининг ўрни пахтазорда бўлмоғи, пайкалга кирган киши ғайрат-шижоат билан пахта термоғи керак. Ҳозирги долзарб кунларда ҳеч ким теримдан четда туриши мумкин эмас. Ҳамманинг ўрни-пахтазорда!

Бу йил далаларда ўттиз мингга яқин машина ишлайди. Лекин уларнинг бир қисми бекор турибди. Шу кунларда пайкалларга киритилмаган машиналар қачон ишга туширилади? Ҳозир кўп ва тоза пахта термаган механизаторлар қачон теради, зиммасига олган мажбуриятини қачон бажаради? Партия ташкилотлари, ҳосил тақдирини ҳал қилувчи механизаторлар бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришлари, ғайрат отига қамчи босишлари, «зангори кема»ларни икки сменада тинимсиз ишлатишлари лозим.

Партия ташкилотлари, хўжаликларнинг раҳбарлари дала меҳнатчилари ҳақида ғамхўрликни кучайтиришлари, улар мунтазам иссиқ овқат, чой, мевалар билан таъминланиши лозим. Дала шийпонлари меҳнаткашларнинг маданий хордиқ чиқариш жойига айлантирилиши, оммавий-сиёсий ва ташкилотчилик ишлари шу жойда олиб борилиши керак. Терим илғорлари тажрибасини кенг оммалаштириш шу куннинг муҳим вазифасидир.

А. Н. КОСИГИН ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 26 сентябрь куни Кремлда Франция давлат банки «Креди лионнэ» президенти Ф. Блок-Ленэни қабул қилиб, у билан дўстона суҳбатлашди.

Суҳбат вақтида Совет — Француз иқтисодий муносабатларининг аҳволи ва бу муносабатларни янада кенгайтириш тўғрисида гап бўлди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

ПАХТАЗОР МАЛИКАСИ

Ҳамид ҒУЛОМ.

Шамсиқамар Тўхтаевани уч йилдан бери танийман. У ўн йиллик мактабни тамомлаб, Ленин номидаги 11-совхозга келгандан бери тез-тез кўришиб, суҳбатлашиб тураман, ишини, ўсишини кузатаман.

Шамсиқамар 6-совхозда қолиб ишласа ҳам бўларди: юқори ҳосилли донгдор совхоз, обод қишлоқ, бинобарин «зангори кема»лар у ерда ҳам етарли.

Энди ўн саккизга қадам қўйган шаддод қизни қўриқ ердаги янги совхозга романтик орзулар етаклаб келди. Инобат Охунова ҳам шундай бошлаган-ку, ахир!

Мамажон Дадажонов Андижон областининг Марҳамат районидаги дўстлари билан келганини, 19-совхозда бригадир бўлиб ишлаганини, эндиликда эса Ленин номли совхозга директор қилиб тайинланганини Шамсиқамар эшитган эди. Айниқса, Дадажоновнинг тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинасини синаш ишлари ўша кунларда тилларда достон эди.

Янги ерга келишни, ана шундай азаматлар билан бирга ишлашни кўнглига тугиб қўйган қиз мактабни тамомлади-ю Дадажонов раҳбар бўлган совхозга йўл олди.

Мен Шамсиқамар билан ана ўшанда биринчи марта кўришган эдим. 1970 йил октябрь ойининг ўрталари бўлса керак, қиз машина теримининг дастлабки сабоқларини Мамажон акадан олиб улгурган, икки қаторли «зангори кема»да пахта тера бошлаган эди.

— Зеҳни ўткир! — Дадажоновнинг ўша вақтда айтган сўзларини эслайман. — Тоза теради!

Шамсиқамар билан биринчи суҳбатдаёқ жуссаси кичиккина, қуралай кўзлари чақноқ, дилида шодлик ёниб-кулиб турадиган шу қизча ҳақида: меҳнат шайдоси! — деган фикр туғилди. У кун кечириш, ёки вақт ўтказиш учун ишламайди. У меҳнатдан бахт топиш учун, ёшлигининг тароватли эзгу орзуларини рўёбга чиқариш учун, халқи учун, Ватани учун ишлайди. Совет кишиларига хос шу гўзал фазилат Шамсиқамарда ҳам барқ уриб туради.

«Зангори кема»нинг ёш капитани ўша йили 178 тонна пахта терди. Мўмайгина даромад олди, об рў топди. Лекин, қизнинг кўнгли тўлмади. У Мамажон Дадажонов синаган ва пахтазорда равон сузиб юрган «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли девсифат машинага ҳавас билан тикилар, гоҳ-гоҳ хўрсиниб ҳам қўяр эди...

Шамсиқамарнинг ерга, пахтага муҳаббатини кўрган совхоз директори уни бригадирликка кўтарди; 90 гектар ер ажратиб берди. Бу ишонч катта масъулият юкласа ҳам, қизни гангитиб қўймади. Қиз бир тракторчи ва уч сувчи билан ер ҳайдади, шўр ювди, ўғит солди, шийпон тиклади ва 1971 йилнинг кўкламида чигитни ўз вақтида сифатли экди, текис ундириб олди ва ёз бўйи ғўзани парвариш қилди.

Биз Шамсиқамар билан 1971 йилнинг кузида яна учрашдик. У энди «зангори кема»да ўз пахтасини терар эди. Ҳамон ёдимда: охирги — 270-нчи тоннани бункердан ағдараётган эди. Тимқора пайваста қошлари, бошига турмакланган қўнғир сочи чўл гардидан аллақандай жигарранг кўриниб кетди. Машинани тўхтатиб, бункердаги пахтани тележкага ағдарди-да, худди дашт оҳусидай кабинадан енгил сакраб тушиб, биз томон чопиб келди. Дадажонов унга отасидай қадрдон бўлиб қолган. Қиз ийманмасдан директорнинг бўйнидан қучоқлади. Мамажон ака унинг бошини, юз-кўзларини силади. Сўзсиз бу кўришув ўта самимий, ўта ҳаяжонли эди!..

Орадан яна бир йил ўтди. Кечагина Дўстлик районига — қўриқдаги Ленин номли совхозга бордим. Менга район партия комитетининг биринчи секретари Расулмат Ҳусанов ҳамроҳ бўлди. Шамсиқамарни қидириб топдик. Далалар бепоён. Йўллар кўп. Лекин, Шамсиқамар қаердалигини ҳамма билади. Чорраҳадан ўтаётган бола Шамсиқамар бешинчи бўлимда пахта тераётганини ва шу соатда қайси пайкалда эканини аниқ айтиб берди.

Уни узоқдан кўрибоқ танидик. «Ўзбекистон» маркали янги «зангори кема» оппоқ далада сузиб борар, бошини яшил дурра билан сириб танғиган капитан қиз кабинада базўр кўринар эди.

Машина дала ўртасида нечундир тўхтади. Кабинанинг темир зинаси туширилди. Қиз ерга — эгатга тушди. Эгилди. Бир туп ўтни юлиб, уни жаҳл билан четга улоқтирди. Кейин темир зинадан кабинага кўтарилди. Зинани тортиб олди. «Зангори кема» тағин гувиллаб юриб кетди. Бункерда пахта қайнаб, тўла борди.

— Тоза теради!

Дадажоновнинг Шамсиқамар ҳақида айтган сўзлари хотирамда яна жонланди.

Эҳтимол, бошқа теримчи ҳалиги бегона ўтга эътибор қилмас, машинасини тўхтатиб ўтирмас эди. Шамсиқамар бунга эътибор берди. Чунки, у меҳнатни севади, ардоқлайди. У шпиндель тозалаш машаққатини, бу ишнинг қанча вақтни ютиб юборишини билади.

Пайкал этагига бир марта бориб келишда бункер тўлди: бир тонна тайёр!

Шамсиқамар кемасини дала ёқасидаги қатор тележкалардан бири ёнида тўхтатди, дастакни тортиб бункерни ағдарди. Шундан кейингина у кабинадан сакраб тушиб, биз томонга кела бошлади.

— Янги машина муборак бўлсин, қизим!

— Раҳмат.

Бу жажжи қизнинг дилида ҳамон қуёш порлаб, кўзларига, чеҳрасига тепиб туради. Унинг ўз орзусига етишгани, мақсади йўлида собит қадамлилиги шундоққина билиниб турибди. Ҳар қачонгидай тўпори, камтарин бу қиз!

Йўл устида қисқагина суҳбатлашдик.

Шамсиқамар янги машинани бир ҳафта аввал олганини, унгача эса, икки қаторли эски машинасида икки кунгина ишлаб, 23 тонна пахта терганини сўзлаб берди. Янги машинани созлашга уч кун кетибди. Мен хаёлан шу уч кунни, Шамсиқамарнинг «Ўзбекистон» атрофида парвона бўлганини тасаввур этдим.

Мана, 8 кундирки, ёш капитан янги «зангори кема»да пахта теради. Мана, рақамлар: 18, 20, 20,5, 21, 22, 25, 26, 28... Аввалги икки куннинг пахтаси инобатга олинса, мавсум бошидан бери 200 тонна! Шамсиқамар эса, 700 тонна теришни мақсад қилиб олган.

700 тонна!

Бу — Тўлан, Ҳафиз полвон, Жавод, Аҳмаджонлар марраси!

Шамсиқамар 240 тонна «оқ олтин» териб, ўз бригадасида якка ўзи мажбуриятни бажаради, қолган 460 тоннани эса бошқа бригадаларнинг даласидан теради.

Энди ҳалиги бир туп бегона ўтга келсак, Шамсиқамар юлиб ташлади. Бригада даласи топ-тоза. «Зангори кема» ҳеч ерда қоқилмайди. Машина равон юради ва тоза теради. Бунга ерни яхши текислаш, эгатларни равон олиш, ғўзани яхши ишлаш, бегона ўтни йўқотиш натижасида эришилди. Қолаверса, бригада аъзолари Ражабали Сотимбоев, Равшан Тошбўлов, Абдували Акрамов ва Набижон Маманчоев оила аъзолари билан тонг-саҳарлаб дала айланишади, қолган-қутган биттаяримта ўтларни таг-томири билан қўпориб ташлашади. Токи «зангори кема»га тўғаноқ бўлмасин, «оқ олтин»имиз сифати пасайиб, кўнгил хижил тортмасин!

Суҳбат вақтида Мамажон Дадажонов оқ «Волга»сини ҳайдаб келди. У машиналар пахта тераётган далаларни айланиб, иш сифатини текшириб юрган экан. Тележкалар ёнига бориб, Шамсиқамар терган пахтани ҳам синчиклаб кўздан кечирди.

— Тоза теради, — деди у мамнун жилмайиб. — Тан бераман.

Устознинг шогирдига тан беришида гап кўп. Бу фақат тантилик эмас. Бу — аввало, ишонч. Ёшларга, пахтакорлар ёш авлодига халқнинг астойдил ишончи.

Мамажон Дадажонов совхоз дирекцияси Шамсиқамар Тўхтаевани «Москвич-412» маркали енгил машина билан мукофотлаганини эълон қилди.

Шунда бошқа бир воқеа — Миср Араб Республикасининг Искандария яқинидаги пахтазорларида кўрганим ёдимга тушди. Энг кўп, энг тоза пахта терган ва ўзи ҳам энг гўзал бўлган теримчи қиз «пахта маликаси» деб эълон қилиниб, унга бир сигир ва 50 фунт пул мукофот берилган эди. Аммо, бундай мукофот бутун Миср бўйича фақат бир кишига бериладн...

Шамсиқамар — мингларнинг бири. Озод меҳнатдан бахт топган ижодкор қиз. Унинг дугоналари ҳам кўп. Чунончи, қардош Туркманистоннинг Тошовуз областида яшовчи пахтакор қиз Уғилжон Хўжаева билан мусобақадош. Уғилжон ҳам «зангори кема» капитани, 500 тоннани мўлжаллаган чавандоз қиз. Тез-тез хат ёзишиб туришади, тажрибаларини ўртоқлашишади.

Шамсиқамарнинг қалби катта орзуларга тўла. Бу йил Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг агрономия факультетига кирмоқчи. Сиртдан ўқийди, албатта. Билим билан тажриба бир-бирига пайванд бўлади. Хуллас, орзулар қайнайди, қиз янги парвозларга шайланади.

Меҳнатда, ҳаётда парвозинг доимо баланд бўлсин, пахтазор маликаси!

Дўстлик райони.

ЎЗБЕКИСТОН ИНДУСТРИЯСИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг хабар беришича, республика саноати ходимлари СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йиллик иккинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 27 сентябрда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳамда буюмларнинг бир қанча энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан тўққиз ойлик планни бажардилар.

(ЎзТАГ).

4.550.000 тонна ПАХТА ШТАБИ

ТЕЛЕФОНЛАР: 337343 - 337604

ЯНА 520 ТОННА

КОСОН. («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан). Райондаги «Косон» совхозининг 4-бўлим пахтакорлари 580 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 22,6 центнердан ҳосил олиб, йиллик планни муддатидан илгари ошириб бажардилар. Бўлимдаги саккиз бригаданинг ҳаммаси пахта тайёрлаш юзасидан беш йилликнинг иккинчи йилига белгиланган маррага етди. Бунга механик-ҳайдовчилар катта ҳисса қўшдилар. Мавсумда 350-400 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган Хонкелди Холиқов, Ражаб Қўзиев, Облоқул Бобоевларнинг ҳар бири шу кунгача ҳисоб дафтарчасига 150-170 тонна рақамларини ёзишди. Машинада пахта териш плани ҳам ошириб бажарилди.

Бўлим пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Пахта териш ва тайёрлаш суръатларини кучайтириш чоралари тўғрисида»ги қарорига жавобан ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 32 центнерга етказиш, давлатга яна 520 тонна «оқ олтин» топширишга аҳд қилдилар.

ҚАРОРДАН РУҲЛАНИБ

Ульянов районидаги «Москва» совхозининг Юсуф Омонов бошлиқ бўлими гектаридан 22 центнердан ҳосил олиб, йиллиқ планни бажарди. Тайёрлов пунктига 1200 тонна пахта жўнатилди. Очил полвон Ҳайитов, Абдурасул Чориев, Элмирза Нормуродов, Юсуф Бердиёров бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 30 центнерга етказилди. Машиналарда 700 тонна пахта териб олинди.

Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг пахта териш ва тайёрлаш суръатларини кучайтириш чоралари тўғрисидаги қароридан руҳланган бўлим пахтакорлари ялпи ҳосилни 2000 тоннага етказиш ҳақида қўшимча мажбурият олдилар.

ҚЎЛ КУЧИ ИШЛАТМАСДАН

Қўрғонтепа районидаги «Ойим» совхозининг тўртта бўлимида етиштирилган пахта ҳосилини қўл кучи ишлатмасдан машиналар ёрдамида териб олишга қарор қилинган эди. Шу кунларда терим агрегатлари тезкорлик билан ишлатиляпти. Мавсумда бункерлардан 300-400 тонна пахта тўкиш мажбуриятини олган Норбой Райимбердиев, Кароматхон Аҳмедова каби илғор механизаторлар кунлик терим графигини икки ҳиссага етказиб адо этяптилар. Уларнинг мавсум бошидан буён бункерлардан тўккан пахтаси 70-80 тоннага етиб қолди.

М. ТЎЛАНОВ.

ИЗБОСКАНЛИК ЧАВАНДОЗ

«Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси Қўчқор Эргашев ўтган йили машинада 612 тонна пахта терган эди. Унинг бу йилги мажбурияти — 700 тонна! Моҳир механизатор кеча бункердан 25 тонна дурдона тўкди. Мавсум бошидан буён эса 110 тоннадан зиёд пахта териб, механизаторлар карвонига байроқдорлик қиляпти.

Қ. ОХУНОВ.

МАШИНАДА ким қанча пахта терди?

Гагарин районидаги «Янгиобод» совхозидан

Холмурод ҒАФУРОВ
155 тонна
Бекмурод ЗАЙНИЕВ
150 тонна

Шу районидаги «Советобод» совхозидан

Қўчқор МАМАТҚУЛОВ
110 тонна
Эшмўмин НАЗАРОВ
100 тонна

Задарё районидаги Ильич номли колхоздан

Абдусалом ҚОДИРОВ
105 тонна

Шу районидаги «Гулбоғ» совхозидан

Холдор ХУЖАЕВ
104 тонна

Шу районидаги «Украина» совхозидан

Зуҳра ҲАСАНОВА
102 тонна

Чуст районидаги «Правда» колхозидан

Мовлуда ТОШПУЛАТОВА
100 тонна

4.550 минг тонна УЧУН

Ўзбекистон ССР областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1972 йил 27 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машина терими: Бир кунда	Шу жумладан машина терими: Мавсум бошидан
Қашқадарё	3,02	51,64	3,08	32,32
Сирдарё	4,03	32,99	4,92	34,23
Бухоро	1,78	31,00	1,67	13,06
Андижон	2,41	30,14	2,42	11,28
Фарғона	2,14	27,95	1,57	6,74
Тошкент	3,20	26,56	3,70	24,66
Сурхондарё	1,88	25,60	1,84	15,38
Наманган	2,72	21,69	3,48	20,04
Хоразм	0,94	9,47	0,43	1,34
Самарқанд	1,03	8,82	0,35	0,86
ҚҚ АССР	0,72	6,09	0,26	0,76
Республика бўйича	2,17	24,54	2,37	15,54
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Қашқадарё	2,21	29,01		
Бухоро	1,10	24,72		
Сурхондарё	1,38	22,46		
Республика бўйича	1,67	26,10		

Халқ контроли саҳифаси

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Косон районидаги «Косон» совхози халқ назоратчилари пахта йиғим-теримида ибрат кўрсатиб ишламоқдалар. Халқ контроли группаси терим суръати ва сифатидан бохабар бўлиб турибди. Тез-тез текшириш ва рейдлар ўтказилмоқда. Сиз бу суратда машина терими сифатини кўздан кечираётган халқ контроли группаси аъзоси Х. Қораев, халқ назоратчилари — механик Х. Отаназаров ва механизатор Ч. Раҳмоновларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР

Кейинги кунларда тўрт одам тўпланган йиғинда ҳам фарғоналиклар шаънига аччиқ-қурум гаплар айтиладиган бўлиб қолди. Негаки, ҳар доим пахта тайёрлашда олдинда борадиган район бу йил орқада судралиб қоляпти. Кунлик кўрсаткич чоракам бир-бир процент. Карвонбоши колхозлар бу йил саф орқасида. Ленин номли колхоз тунов куни атиги бир процентдан сал ошириб пахта берибди... Йиғим-теримдаги бу аҳволни муҳокама қилиш учун ўтказилган партия комитети мажлиси жуда кеч тугади. Партия ташкилотининг секретари Чақар Абдуллаев мажлисга якун ясар экан, халқ контроли группасининг вазифаларини ҳам алоҳида уқтириб ўтди.

— Энг муҳими кишиларни теримга тўла жалб этиш. Бригада бошлиқлари, табелчилар, механизаторлар ҳам бўш вақтида этак тақиб пахта терсин. Бугун-эрта теримчиларнинг сонини 650 кишига етказишимиз керак.

Ҳа, шу долзарб кунларда меҳнат қобилиятига эга бўлган ҳар бир киши теримга қатнашиши зарур. Халқ назоратчиси пенсионер Акбар ота Шокиров кексаларни тўплаб алоҳида теримчилар группаси тузишга ваъда берди. Механизатор Турсунбой Бойматов машина теримини бошлаш тўғрисида жон куйдириб гапирди. Агар 650 теримчи кунлик нормасини бажарса, бир кунда 39 тонна, машиналар ҳам ишга туширилса иккита «ХТ-1,2» ва битта «Ўзбекистон» агрегати билан ўн тонна, жами 49-50 тонна ҳосил хирмонга тушади. Бу, йиллик планнинг 2,5-3 проценти деган гап. Элита уруғчилиги хўжалиги учун бу яхши кўрсаткич албатта.

Колхоз халқ контроли группасининг ҳамма аъзолари пахтачилик бригадаларига жўнаб кетишди. Уларнинг таклифи билан колхоз идорасининг иши ҳам кечқурунга кўчирилди. Идора эшигига қулф осилди. Ҳисобчилар ҳам, бухгалтерлар ҳам, ҳамма-ҳамма этак тақиб далага чиқди.

Бригадаларда ўтказилган текшириш ҳали ҳам кўпгина кишиларнинг иккинчи даражали ишларда машғул эканлигини, кунлик нормани бажараётганлар камлигини кўрсатди. Уммат Қўшчиев бошлиқ бригадада хирмонда ишлаётган 6 киши, Саҳаддин Ҳасанов бошлиқ бригадада эса 7 киши теримга жўнатилди. Дашт ерда жойлашган, пахтаси яхши очилган Тошмамат Абдураимов ва Акбар Аҳмедов бошлиқ бригадаларга ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш учун колхоздаги мавжуд учта терим агрегати юборилди.

Халқ контроли группасининг қарори билан ҳамма назоратчилар қайси соҳада ишлашидан қатъий назар далага чиқди. Нормани ошириб бажариш, ёнма-ён пахта тераётганларнинг ҳам шу даражага етишига эришиш асосий вазифа қилиб қўйилди. Пахта нобудгарчилиги олдини олиш мақсадида ҳар бир бригадада назорат постлари ташкил этилди. Қариялар йўл, дала ва хирмон четларига тўкилган пахталарни пешма-пеш териб олмоқдалар. Дала шийпони қайта жиҳозланди. Бу ерда мавсумий болалар боғчаси ва ясли ташкил топди. Энди ёш болали оналар хотиржам бўлиб пахта теришяпти.

Халқ контроли группаси пахта теримининг суръати ва сифатини, кишиларнинг терим нормасини бажаришини тез-тез текшириб турибди. Текшириш якунлари группа йиғилишида, правление ва партком мажлисларида муҳокама қилинмоқда. Мана, қилинган ишнинг илк натижаси: колхозда кунлик ўсиш 2 процентга етди. Эрта-индин 3,5-4 процент миқдорида ҳосил топширила бошланади. 830 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан хирмон кўтарилади. Бунда халқ назоратчиларининг ҳиссаси катта бўлади, албатта.

О. ҲАКИМОВ,
Р. ТУРСУНОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ДАЛАДАГИ ДОЗОРЛАР

Далаларимизда олинган юксак мажбурият — 40 центнерлик маррани қоплайдиган даражада ҳосил етиштирилди. Колхозимиз аъзолари бу йил ялпи ҳосилнинг 80 процентини машиналар билан териб олишга қарор қилганлар. А. Мадраҳимов, Р. Эшниёзов, С. Дарвешов, Р. Отажонов, С. Қодиров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда эса ҳосилнинг ҳаммаси «зангори кема»ларда териб олинади.

Машина теримини бошлаб юбориш учун барча шароит яратилди. Мавжуд 38 та пахта териш машиналари сифатли ремонтдан чиқарилди. Халқ назоратчилари ремонтнинг сифатига доимо кўз-қулоқ бўлиб турдилар. Ўтказилган текширишларда транспорт воситалари, кўсак териш, чувиш ҳамда тўкилган пахтани териб оладиган агрегатларнинг ремонти ҳам синчиклаб ўрганилди.

Ўтган йили пахтанинг ифлос қилиб терилгани, хас-чўпнинг кўплиги ва намликнинг нормадан ортиқ бўлгани сабабли хўжалигимиз 28824 сўм кам даромад олган эди. Колхоз халқ контроли группаси бу аҳволни муҳокама қилиб, ана шундай камчиликларнинг яна такрорланмаслиги учун тадбирлар ишлаб чиқди. Бу йил терим агрегатлари олтита группага бўлиниб ишламоқда. Ҳар бир группада назоратчилар пости ташкил қилинди. Пост аъзолари механик-ҳайдовчилар ўз шерикларининг пахтани қандай тераётганини кузатиб борадилар ва халқ контроли группасига мунтазам ахборот бериб турадилар.

Колхоз халқ контроли группаси пахтанинг тўкилиб нес-нобуд бўлиши олдини ҳам олмоқда. 37 та пост аъзолари карталарнинг атрофини, йўлларни мунтазам назорат қилиб, нобудгарчиликка йўл қўйган кишиларни группа йиғилишида муҳокама этадилар.

Айни пайтда моддий ва меҳнат ресурслари, ёнилғи ва мойлаш материаллари, запас қисмлардан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳам қаттиқ назорат қилиб борилмоқда. Ҳар ўн кунда текшириш ва рейдлар ўтказаётирмиз. Текшириш натижалари группа йиғилишида кенг муҳокама қилиниб, чора-тадбир белгилаш учун партия ташкилоти ва колхоз правлениесига тақдим этилмоқда.

Халқ назоратчиларининг жонкуярлиги натижасида бригада дала шийпонлари колхозчиларнинг дала ҳовлиси бўлиб қолди. Бу ерда болалар боғчаси ва ясли ташкил қилинди. Ёш болали аёллар энди хотиржам бўлиб пахта термоқдалар.

Колхозимиз аъзолари пахта йиғим-теримини 25-30 иш кунида тугаллашга ва ҳар гектар ердан 40 центнердан хирмон кўтариб, мажбуриятни ҳам шараф билан бажаришга азму-қарор қилганлар.

Қ. ИБРОҲИМОВ,
Боғот районидаги «Коммуна» колхози халқ контроли группасининг раиси.

НАЗОРАТНИНГ КУЧИ

С. УСМОНОВ,
Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг биринчи секретари

Кенг меҳнаткашлар оммаси билан мустаҳкам алоқада бўлган халқ назоратчилари областимиз саноат корхоналари, колхозлар, совхозлар, муассаса ва ташкилотларнинг ишлаб чиқариш фаолиятига яқиндан ёрдам бераётирлар. Улар ишдаги камчиликларни тугатиш, ишлаб чиқариш резервларидан оқилона фойдаланиш, давлат интизоми ва социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда партия ташкилотларининг энг яқин кўмакдоши бўлиб қолдилар.

КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади юзасидан партия XXIV съезди резолюциясида қайд этилганидек халқ назоратчиларининг фаолиятини янада яхшилаш, омма томонидан доимий ва таъсирчан назоратнинг уюштирилишини таъминлаш ҳақида ғамхўрлик қилиш партия ташкилотларининг жонажон иши бўлиб қолмоғи лозим. Областимиз партия ташкилотлари КПСС XXIV съездининг бу кўрсатмаларини изчиллик билан амалга оширмоқдалар.

Областдаги заводларда, фабрикаларда, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, ташкилот ва муассасаларда 1600 дан ортиқ группа ва 4200 та пост ишлаб турибди. Улар ўз сафига 45 мингдан ортиқ халқ назоратчилари ва активларни бирлаштирган. Область, шаҳар ва район халқ контроли комитетларида 191 та штатсиз бўлимлар ишламоқда. Улар партия ташкилотлари қарорларини амалга оширишда жуда катта куч ҳисобланади.

Кўпгина халқ контроли комитетлари, группа ва постлари партия ташкилотларига, хўжалик раҳбарларига давлат планларини муваффақиятли бажаришда, хом ашёдан, ишлаб чиқариш материалларидан, электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланиш ва меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш, кишиларда коллектив иши учун юксак масъулият ҳиссини уйғотишда яқиндан ёрдам бераётирлар.

Жойларда партия ташкилотларининг кўмаги билан оммавий рейд ва текширишлар ўтказилаётир. Ўтган йили ва шу йилнинг биринчи ярмида халқ контроли органлари 3,5 мингдан ортиқ текшириш ва рейдлар ташкил этишди. Текширишларнинг якуни партия, совет ва хўжалик ташкилотларида кенг муҳокама қилинди. Ана шу муҳокамалар пайтида кўриб чиқилган масалаларнинг учдан икки қисми иқтисод қилиш ва тежамкорлик билан боғлиқ эканлиги айниқса диққатга сазовордир. Халқ назоратчилари ташаббуси билан бир йил давомида 8,6 миллион киловатт-соат электр энергияси, 3 минг тонна нефть маҳсулотлари, 4 миллион куб метр табиий газ ва бошқа кўплаб хом ашё ҳамда материаллар тежаб қолинди. Областдаги 75 та ишлаб чиқариш корхоналарининг бошқариш аппаратида сарфланаётган нормадан ортиқча 430 минг сўмлик харажатлар қисқартирилди.

Турмуш халқ назоратчилари фаолиятига тўғри раҳбарликнинг нақадар катта фойда келтиришини тасдиқлади. Область партия ташкилоти халқ назоратига партия раҳбарлигини таъминлар экан, даставвал, халқ контроли комитетлари группа ва постлари, шунингдек, штатсиз бўлимлар кадрларининг тўғри танланишига алоҳида аҳамият бермоқда. Ўтган йили группа ва постларнинг ҳисобот-сайлов йиғилишларида халқ назоратчиларининг сони аввалги йиллардагига қараганда 4 минг кишига кўпайди. Янгидан 148 та группа ва 98 та пост ташкил топди.

Шаҳар ва район партия комитетлари группа, пост ҳамда штатсиз бўлимларда ишлаш учун 14 мингдан ортиқ коммунист-активларни сафарбар этдилар. Булар — юқори малакали мутахассислар, ишлаб чиқариш илғорлари, меҳнат ветеранлари—пенсионерлардир. Биз халқ контроли активларининг фидокорона меҳнатига ҳар доим ҳурмат билан қараймиз, уларнинг таклиф ва мулоҳазаларини диққат билан тинглаб, турмушга татбиқ этамиз. Халқ назоратчилари эса ўз навбатида турли топшириқларни бажарар, партия ва ҳукумат директиваларининг бажарилишини контроль қилиб борар эканлар, бу ишда ўзларининг кучларини синаб кўрадилар, қандай ишларга қодир эканликларини яққол намоён қиладилар.

Область партия ташкилоти халқ назоратчиларининг фаолиятини янада яхшилаш мақсадида халқ контроли группаларига сиёсий етук, обрў-эътиборли, ишлаб чиқаришни яхши биладиган кишиларни раисликка тавсия қилмоқда. Областда халқ контроли группалари раисларининг 80 проценти бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг ўринбосарлари, партком ва партбюро аъзоларидир. Бу эса ўз навбатида халқ контроли комитети фаолиятига партиявий раҳбарликни янада яхшилаш, назоратнинг таъсирчанлигини ошириш имкониятини бермоқда.

Шаҳар ва район партия комитетлари партия ташкилотларининг халқ контроли органларига раҳбарлиги тўғрисидаги ҳисоботларини мунтазам тинглаб бормоқдалар.

Халқ назоратчиларининг иши партия йиғилишларида тез-тез муҳокама қилинаётир. Ярим йил давомида область, шаҳар ва район партия комитетлари бюроларида халқ назоратчиларининг фаолияти билан боғлиқ бўлган 40 дан ортиқ масала муҳокама қилинди, 34 та партия ташкилоти секретарларининг халқ контроли органларига партиявий раҳбарликни кучайтириш ҳақидаги ҳисоботлари тингланди.

Пайариқ район партия комитети халқ назоратчилари ишига яқиндан амалий ёрдам кўрсатмоқда. Райком секретарлари ва бюро аъзолари назоратчилар билан мунтазам суҳбатлашиб, уларнинг ишини кузатиб борадилар. Район партия комитети халқ контроли комитети кўтарган масалаларни диққат билан кўриб чиқади. Шу йили райком бюросида Карл Маркс номли, «Москва», «Ленинизм» колхозлари бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг ҳисоботлари тингланди. Район халқ контроли комитетининг иш плани райкомда муҳокама қилинади. Комитет мажлисида райком секретарларидан бири қатнашади. Хатирчи, Ғаллаорол, Пастдарғом, Оқдарё район партия комитетларининг халқ контроли органларига раҳбарлиги борасида ҳам анчагина яхши гапларни айтиш мумкин.

Бошланғич партия ташкилотлари ҳам халқ назоратчилари ишига алоҳида диққат-эътибор билан қарамоқдалар. Улар халқ контроли группалари ишини мунтазам кузатиб борадилар, таклиф ва фойдали ташаббусларни қўллаб-қувватлайдилар. Партия йиғилишларида, партком ва партбюро мажлисларида халқ контроли группалари ва постларининг фаолияти мунтазам муҳокама қилиб борилади.

Пастдарғом районидаги «Коммунизм» колхозида 130 халқ назоратчиси бор. Уларнинг ярмидан кўпи коммунист ва комсомоллардир. Партия комитети коллектив олдида турган вазифаларни бажаришда халқ контроли группасига яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Партия ташкилоти, айни вақтда, халқ назоратчиси бўлган коммунистларнинг ишини мунтазам текшириб боради. Халқ назоратчилари ўтказган текшириш якунлари партком ва колхоз правлениеси мажлисларида муҳокама қилинади. Халқ контролига намунали раҳбарлик қилаётган бундай бошланғич партия ташкилотлари областимизда жуда кўп.

Аммо шуни ҳам қайд қилиш лозимки, бир қатор партия ташкилотлари халқ контроли органларига етарли раҳбарлик қилмаётирлар. Халқ назоратчилари аниқлаган камчиликларни тугатиш тадбирлари вақтида амалга оширилмаяпти. Натижада группа ва постлар камчиликлар тўғрисида «сигнал» бериш билангина кифояланиб қолаётирлар. Баъзи халқ контроли органларининг ходимлари «камчиликни аниқладим, қолгани менинг ишим эмас», қабилида иш тутмоқдалар. Область партия ташкилоти бундай масъулиятсизликни қаттиқ қоралаб, ҳамма ерда халқ контроли органларига партиявий раҳбарликни кучайтириш, бу ишнинг талаб даражасида бўлишига эришиш учун ҳаракат қилмоқда.

Областимиз меҳнаткашлари давлатга дон, пилла, тухум, қоракўл тери, мева сотиш йиллик планларини муддатидан илгари бажардилар. Саноат корхоналари ҳам ойлик ва квартал топшириқларини муваффақиятли уддаламоқдалар. Аммо, ҳозирги вақтда областимиз пахта тайёрлашда анча орқада қолмоқда. Биз бутун кучларни дала ишларига сафарбар этиб, пахта теримида кескин бурилиш ясаймиз ҳамда Ватанга 500 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш, етиштирилган ҳосилнинг 200 минг тоннасини машиналар билан териб олиш ҳақидаги мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

ҚАРШИ

Қашқадарё область халқ контроли комитети уруғлик фонди тайёрлаш ҳамда кузги дон экишга тайёргарликнинг боришини текширди.

Яккабоғ, Қамаши, Ғузор, Қарши ун комбинатларида навли уруғлик тайёрлаш планлари бажарилмаган. Яккабоғ районидаги «Авангард» ва Чироқчи районидаги «Кўкдала» совхозларида навли уруғлик оддий уруғлик сифатида топширилгани учун анча зарар кўрилди. Область халқ контроли комитети уруғлик тайёрлашда масъулиятсизлик кўрсатгани учун ушбу хўжаликларнинг бош агрономлари Холиёров ва Хўжамов ўртоқларга қаттиқ виговор эълон қилди.

НУКУС

Шаҳардаги бир қатор корхоналарда ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш ва иқтисод қилиш ёмон аҳволда. Кўпгина бригадаларда хом ашё нормадагидан ортиқ сарфланяпти. 12-трестга қарашли қурилиш материаллари комбинати ва ремонт-механика заводида фойдаланилаётган электр энергиясининг миқдори ҳисоблаб борилмаётир. Силикат-бетон заводи 21 хил маҳсулот ишлаб чиқарса ҳам улардан фақат беш туригина типовой лойиҳага эга. Бу ўз навбатида хом ашёнинг кўплаб сарфланишига сабаб бўлаётир.

Шаҳардаги корхоналарда ёқилғидан тежаб-тергаб фойдаланилаётгани йўқ. Шаҳар халқ контроли комитети ўтказган текширишда ана шундай камчиликлар аниқланди. Текшириш натижалари халқ контроли комитетида муҳокама қилинди ва камчиликларни тугатиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди.

ТОШКЕНТ

Тошкент шаҳар халқ контроли комитети Ўзбекистон ССР Савдо министрлигига қарашли республика базаларида контейнерлардан фойдаланишнинг аҳволини текширди. «Узторгодежда» базаси майдончасида 130 та контейнер юк ортиш ва бўшатилишини кутиб анча вақт туриб қолган. Улардан баъзиларини шу ерда бир ярим-икки ойдан бери ушлаб туришибди. Контейнерларни нормадан ортиқ ушлаб қолганлиги сабабли база жуда кўп миқдорда жарима тўламоқда.

Шаҳар халқ контроли комитети контейнерлардан нотўғри фойдаланаётгани учун «Узторгодежда» базасининг бошқарувчиси Сафаровга виговор эълон қилди.

РАССОМ ХАНДАСИ

Пахта йиғим-терими бошланганига қарамай Қувасойдаги «Қувасой» совхозида пахта ва кўсак териш машиналарининг бир қисми ҳамон ремонтда турибди. 32 та кўсак териш машинасини фақат уч кишигина ремонт қилмоқда. Совхоз директори Р. Ҳасанов устахонани ремонтчи механизаторлар билан етарли таъминламаяпти.

— Бу аҳволда теримга қачон тушасан?

✦ ✦

Кегайли районидаги «Халқобод» ва «Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги» совхозларида чорва моллар озуқаси тайёрлаш ўлда-жўлда. Текширишда «Халқобод» совхозида 146 тонна, «Қорақалпоғистон АССР 40 йиллиги» совхозида 137 тонна дағал хашакнинг офтобда ковжираб ётгани аниқланди. Озуқа тайёрлаш плани ҳамон бажарилгани йўқ.

Ваъдабознинг навбатдаги ваъдаси.

✦ ✦

Иштихон районидаги Киров номли, «Октябрь», «Правда», «Халқобод» колхозларида аҳолига кино хизмати кўрсатиш яхши йўлга қўйилмаган. Киноустановкалар дирекцияси (директори М. Вабанов) бу ишга юзаки қараяпти. Дирекция билет сотиб кино кўрсатиш ўрнига ўтган олти ой давомида колхозлардан 14,4 минг сўм пулни банк орқали олди.

— Пулни чўзаверинг, кинони тушда кўрасиз.

М. Воробейчиков чизган расмлар.

МУНОСИБ ҲИССА

Мамлакатимиз пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишининг пахта йиғим-теримини қисқа муддатларда тугаллаш ва олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли уддаланишини таъминлаш юзасидан белгилаган тадбирлари Ромитан районн меҳнаткашларининг диққат марказида турибди. Район колхозчилари ва совхоз ишчилари бу йил давлатга 70 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш ва жами ҳосилнинг 32 минг тоннасини «зангори кема»лар билан териш мажбуриятини олганлар. Ҳозир барча куч ва воситалар ана шу ваъданинг шараф билан бажарилишига қаратилмоқда.

Район халқ контроли комитети мавжуд 57 та группа, 400 та пост ва уларга бирлашган 2 мингдан ортиқ халқ назоратчиларининг етиштирилган мўл ҳосилни нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва тайёрлов пунктларига топширишга актив иштирокини таъминлаш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқди.

Халқ назоратчилари айниқса машина теримининг суръати ва сифатини кузатиб бормоқдалар. 300 дан ортиқ «зангори кема» сифатли ремонт қилинди. 705 та прицеп, 24 минг метр шолча, барча тош-тарозилар, сушилкалар ўз вақтида тахт қилиб қўйилди.

Машина теримининг муваффақияти ғўзаларни сифатли дефолиация қилишга, далаларни машина теримига вақтида тайёрлашга ҳам боғлиқдир. Ҳозир биринчи галда «зангори кема»лар учун ажратилган майдондаги ғўзаларнинг барги тўктириляпти. Район халқ контроли комитети яқинда хўжаликларда бу ишнинг қандай бажарилаётганини текшириш мақсадида рейдлар ўтказди. Самолёт учиши қийин бўлган ёки дефолиантлар тушмай қолган карталардаги ғўзалар трактор аппаратлари билан дефолиация қилинмоқда.

Райондаги 14 та колхоз ва 2 та пахтачилик совхозларида йиғим-теримнинг суръати ва сифатини назорат қилиб бориш мақсадида 300 та вақтинча постлар тузилди. Далачилик бригадалари ва йўллар ана шу постлар назоратига топширилди. Ҳар бир постга номер ва пост раҳбарининг номи ёзилган тахтачалар ўрнатилди.

Районимиз колхоз ва совхозларида пахта йиғим-терими суръати кун сайин ошиб боряпти. Қишлоқ меҳнаткашлари пахта тайёрлаш йиллик планини қисқа муддатда бажаришга қарор қилганлар. Ваъданинг муваффақиятли уддаланишига халқ назоратчилари ҳам ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшмоқдалар.

З. ҲОЖИЕВ,
Ромитан район халқ контроли комитетининг раиси.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ ПОЧТАСИДАН

ТЕРИМ БОШЛАНСА ҲАМ...

Районимиз колхоз ва совхозларида мўл пахта ҳосили етиштирилди. Йиғим-терим жадал давом этмоқда. Эрта-индин машина терими бошланиб, суръатга-суръат қўшилиши муқаррар. Бироқ, бир қатор колхоз ва совхозлар раҳбарларининг техникани вақтида мавсумга тайёрлаб қўйишга эътиборсизлик билан қараганликлари сабабли кўпгина терим агрегатлари ҳамон ремонтда турибди. Райондаги 51 та терим машинаси, 129 та кўсак териш агрегати, 75 та кўсак чувиш машинаси, 413 та прицепдан 100 га яқини ишга шай эмас.

Айниқса «Халқобод» ва «Кегайли» совхозларида аҳвол ташвишли. Бу хўжаликларнинг бош инженерлари Б. Иматов ва А. Нуримов ўртоқларнинг айби билан кўрак териш ва чувиш машиналарининг кўпчилиги тахт этилмаган.

Б. АЛДЕШОВ,
Кегайли район халқ контроли комитетининг раиси.

МЕВА ҚАЕРДА САҚЛАНАДИ?

Қўйни-қўнжи тўла куз келди. Боғларда мевалар ғарқ пишди. Сабзавот, қовун ва тарвуз етилди. Бироқ, боғбон ва сабзавоткорларнинг ташвиши бир олам. Улар етиштирилган ҳосилни қаерга топширишини билмай ҳайрон. Самарқанд областидаги «Боғизағон» совхозида ҳар йили рўй берадиган бундай аҳволнинг олдини олиш мақсадида 530 тонна мева сақланадиган омбор қурилиши кўзда тутилган эди. 150-трестнинг тўртинчи кўчма механизациялашган колоннаси бу қурилишни зиммасига олди-ю, берган ваъдасининг уддасидан чиқолмади. Омбор қурилиши ҳамон тугаллангани йўқ. «Бахмал» совхозида 1000 тонна мева сақланадиган омбор қуришни ўз зиммасига олган «Скотпром» тресги ҳам қуруқ ваъда билан чегараланиб қоляпти.

Самарқанд мева-консерва заводида шу йилнинг кузигача фойдаланишга топширилиши лозим бўлган 600 тонналик мева омбори қурилиши ҳам ўлда-жўлда қоляпти. Республика Озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли кўчма механизациялашган колонна барпо этаётган 2 минг тонна мева ва сабзавот сиғдира оладиган холодильник қурилиши ҳам резинкадек чўзилмоқда. Ҳолбуки, бу муҳим объект шу йилнинг сентябрь ойида ишга туширилиши лозим эди.

Ҳа, боғларда мевалар, далаларда сабзавот ғарқ пишди. Бироқ, саҳий кузнинг ноз-неъматлари сақланадиган омборлар қурилиши тугалланмади. Бундай масъулиятсизлик қачонгача давом этаркин?

Р. ҚОДИРОВ.

Билим уйлари иш тажрибасидан

ТАРБИЯНИНГ МУҲИМ СОҲАСИ

Мамлакатимизда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалаба қилиши жараёнида меҳнаткашлар илмий материалистик дунёқараш билан қуролландилар, кишилар онгида динга эътиқод туғдирувчи, уларни мавжуд дунёдан бездириб, афсонавий ва илоҳий кучга ишонтирувчи омиллар ҳам тугатилди. Аммо дин ўтмишнинг кишилар онгига чуқур илдиз отган сарқити сифатида ҳамон яшаб келмоқда. Бу эса, кишиларнинг онгини заҳарлайди, ташаббускорлигини бўғади, уларни актив фаолиятдан четлаштиради.

Барча эскилик сарқитлари сингари диний сарқитлар ҳам ўз-ўзидан йўқолмайди. Диний сарқитларни бартараф этиш учун мунтазам равишда илмий-атеистик пропагандани кучайтириб бориш зарур.

КПСС XXIV съезди қарорларида меҳнаткашларни юксак онглилик ва коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялаш — идеология ишининг марказида туриши лозимлиги қайд қилиб ўтилганидек, совет кишиларини илмий-атеистик руҳда тарбиялаш ҳам бугунги куннинг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолди.

Айниқса, ёш авлодни атеистик руҳда тарбиялаш катта аҳамиятга эга. Бу соҳадаги асосий вазифа совет мактаби ўқитувчилари зиммасига юклатилган. Тарих, жамиятшунослик, география, биология, химия, физика, адабиёт, математика фанлари орқали ҳар бир болада илмий-атеистик дунёқараш шакллантириб борилади. Дарсда диннинг фанга зидлиги асосида атеистик хулосалар чиқариб борилса, ўқувчиларда илмий материалистик дунёқараш тўғри қарор топа боради.

Айрим диндор ота-оналар билан яккама-якка суҳбат ўтказиш, бундай ота-оналарни мактабдаги жамоат ишларига актив жалб қилиш зарур. Мактаб билан оила ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатиш ёш авлодни атеистик руҳда тарбиялашда муваффақиятга эришишнинг гаровидир.

Тошкент шаҳридаги кўпгина мактабларда, жумладан, Октябрь районидаги 59-, Собир Раҳимов районидаги 28-, Чилонзор районидаги 173- ўрта мактабларда ўқитувчилар билан ота-оналар аҳиллик билан иш олиб боришади. Бу ўқув даргоҳларида мунтазам равишда атеистик темада кечалар, суҳбатлар ўтказилиб, илмий атеизм уйига экскурсиялар уюштириб турилади. Мазкур мактабларда атеистик пропаганда ҳаёт билан мустаҳкам боғланган ҳолда олиб борилмоқда.

Образли қилиб айтсак, гўдак гўё ёш ниҳол-у, ўқитувчи — боғбон. Ёш ниҳолни қайси томонга эгсанг, ўша томонга эгилади. Шундай экан, ёш авлоднинг келажагини белгилаш ва таълим-тарбияси, асосан, мактаб ва ўқитувчилар қўлидадир. Ўқитувчи тарбияга ижодий ёндошса, назарий масалаларни турмуш ва амалиёт билан узвий боғлай олсагина берган дунёвий билими атеистик тарбияга чинакам пойдевор бўла олади.

Ўқувчиларни атеистик руҳда тарбиялашда синфдан ва мактабдан ташқари олиб бориладиган ҳар қандай тарбиявий иш конкрет ҳаётий мисоллар билан боғланиши зарур. Ўтказилаётган тадбирлар ҳам шу мақсадни кўзда тутса, шубҳасиз бундай тадбирлар ҳаммани қизиқтириши, ўқувчиларда ва бошқа тингловчиларда табиий равишда дин ва диний сарқитларга нисбатан танқидий қарашлар ҳиссини уйғотиши мумкин. Фикримизнинг далили учун Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги 173-мактабда «Билимлар оламига саёҳат» деган мавзуда бўлиб ўтган бир кунлик семинарни мисол қилиб келтирмоқчимиз. Семинар белгиланган программа асосида ўтказилди. Секциялар рус ва ўзбек тилларида олиб борилди. Семинарга шаҳардаги ҳамма мактаблардан вакиллар қатнашдилар. Лекциялар умумий гаплардан иборат бўлмай, ҳар бир фикр амалий кўргазмали қуроллар билан мустаҳкамланди. Бу учрашувда Тошкент Давлат педагогика институтининг ўқитувчиси доцент Шарифа Абдуллаева, 144- мактабнинг илмий бўлим мудири Раиса Камолиддинова, СССР халқ артисткаси Ҳалима Носирова, Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Фароғат Раҳматова ва бошқалар иштирок этишди.

Биз, республика илмий атеизм уйининг ходимлари эса атеизм секцияси бўйича «Диннинг пайдо бўлиши» деган мавзуда суҳбат ўтказдик. Бу суҳбатда дин азалдан мавжуд бўлмай, инсоният тарихий тараққиётининг маълум босқичида диннинг ижтимоий ва гносеологик сабаблари туфайли келиб чиққанлигини тушунтириб бердик. Суҳбатдан сўнг шу мавзуга бағишланган илмий атеистик кинофильм намойиш қилинди.

Секция машғулотларидан кейин мактабнинг катта зали байрам тусига кирди. Саҳналар безатилди. Деворларга диний ақидаларни фош этувчи плакатлар осиб қўйилди. Бахтиёр хотин-қизларга бағишланган фотомонтажлар, деворий газеталар ҳам шулар қаторидан ўрин олди. Семинар программасининг бадиий бўлимида «Ислом ва хотин-қизлар» деб номланган кўрсатув тингловчиларда, айниқса, катта таассурот қолдирди. Бу кўрсатув орқали диний ахлоқ, диннинг зарарли моҳияти очиб ташланди. Сўнгра семинар қатнашчиларига СССР халқ артисти Ҳалима Носирова ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Раиса Камолиддинова ўзларининг босиб ўтган ҳаёт йўллари ҳақида ҳикоя қилиб бердилар. Бу суҳбатлардан ўқувчилар ва бошқа тингловчилар одам ўз тақдирини ўзи яратиши, бахт ғойибдан эмас, меҳнатдан эканлигига чуқур ишонч ҳосил қилдилар.

Бундай ибратли ишларни ҳар бир мактаб, корхона, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ҳам ўтказиш меҳнаткашлар ва ўқувчиларни илмий материалистик, атеистик дунёқараш билан қуроллантиришда, шубҳасиз, катта роль ўйнайди.

Т. АБДУРАСУЛОВА,
Республика илмий атеизм уйининг катта методисти.

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

УЛКАН АДИБ

(ҚОЗОҚ ЁЗУВЧИСИ МУХТОР АВЕЗОВ ТУҒИЛГАНИГА 75 ЙИЛ ТЎЛДИ).

Мухтор Умархон ўғли Авезов кўп миллатли совет адабиётининг равнақи, камолоти йўлида катта меҳнат сарфлаган улкан истеъдод соҳибидир. Адиб қаламига мансуб бўлган бадиий жиҳатдан баркамол, машҳур «Абай йўли» эпопеяси, «Ўскан ўркан» романи билан «Энглик — Кебек», «Айман — Чўлпон», «Қоракўз», «Чегарада» драмалари, «Қарақ — Қараш», «Туркистон шундай туғилган», «Излар», «Ҳинд очерклари» каби бир қанча серзавқ очерк, ҳикоя ва повестларни китобхонлар оммаси қайта-қайта севиб ўқишади. Негаки, ёзувчи ҳар қайси асарида янги-янги мушоҳадалар қидиради, эскилик билан янгиликни, чин инсоний муҳаббатни кўкларга кўтаради, халқлар дўстлигини тараннум этади. Адибнинг машҳур эпик асари «Абай йўли» ўттиздан ортиқ тилга таржима этилиб, жаҳон адабиёти хазинасида муҳим ўрин эгаллайдиган ажойиб дурдонага айланди.

Ёзувчи «Абай йўли» монументал прозаик асари устида ўн беш йил қалам тебратди. Шу давр ичида «Олтин узук», «Шоир элида», «Майдон» каби очерк ва ҳикоялар яратди. Шунингдек, «Бекет», «Сўнгги соатда», «Қорақипчоқ Қўблонди» каби пьесаларини, хассос шоир Абдулла Тожибоев билан ҳамкорликда «Оқ қайин» драматик асарини яратди.

Мухтор Авезов ҳозирги замон воқелигини тасвирлайдиган «Ўскан ўркан» романида Жанубий Қозоғистон ўлкасида яшовчи халқлар ҳаётини, чорвачилик соҳасида қизғин меҳнат қилаётган кишилар образини тасвирлайди. Асарда обком секретари Қарпов, Ойша каби меҳнатсевар кишилар турмуш йўлида турли қийинчиликларга дуч келсалар ҳам, уни енгиб чиқиб, янгилик сари интиладилар.

Айниқса 1926 йили қозоқ миллий театри Мухтор Авезовнинг «Энглик — Кебек» драматик асари билан очилганлигини қувонч билан тилга олиш лозим. Адиб мазкур драмасида чин муҳаббатни алоҳида ардоқлаб, бир-бирини севишган икки ёш ўртасидаги севгини мадҳ этади, бу йўлда уларга тўсқинлик қилган эскилик сарқитларини кескин қоралайди.

Шунингдек, тарихий-революцион темада ёзилган «Кечки оқим», самимий севгини ифодалайдиган «Айман — Чўлпон» драматик асарлари билан «Кураш», «Тош тулак», «Олмазорда», «Чегарада» каби совет воқелигини акс эттирадиган пьесалари ҳам қозоқ совет драматургиясида муҳим аҳамият касб этган асарлардир.

М. Авезов ўзининг «Кечки оқим» асарида 1916 йилги миллий қўзғолонни, яъни қозоқ бой-феодалларининг камбағалларни эзишларини акс эттиради. Чор Россияси билан тил бириктирган қозоқ бойлари, хўжа-муллалари оддий меҳнат кишиларини азоблаб, ўз манфаати йўлида аёвсиз қийнашади. Уларга қарши камбағаллар қўзғолон кўтаради. Асар чуқур драматик конфликт асосига қурилган, ҳаёт ҳаққоний, аниқ ва мароқли тасвирланган.

Мухтор Авезов машҳур прозаик, улкан драматург бўлиш билан бир қаторда ажойиб таржимон, етук олим ва йирик жамоат арбобидир. Чунки қозоқ китобхонлари билан театр шинавандалари унинг таржимасида В. Шекспирнинг «Отелло», Н. Гоголнинг «Ревизор», К. Треневнинг «Любовь Яровая», Н. Погодиннинг «Оқ суяклар», А. Кроннинг «Флот офицери» номли монументал драматик асарларни ўз тилларида ўқиб, театр саҳналарида мароқ билан томоша қилмоқдалар.

Етук олим қозоқ адабиёти тарихини, совет адабиётининг ривожланиш йўлларини мукаммал ўрганди. Абайшунослик фанига асос солиш билан бир қаторда СССР халқлар адабиёти ва жаҳон адабиёти дурдоналарига ҳам алоҳида назар ташлади. Жаҳон классикларининг ижодий фаолиятини кенг ўрганди. Бу борада олимнинг қирғиз халқининг машҳур эпоси «Манас» ҳақидаги илмий ишларини, Пушкин, Лермонтов, Толстой, Навоий, Низомий, Фирдавсий, Ш. Руставели, Т. Шевченко, Н. Островский, А. П. Чехов, М. Горький ҳақидаги мақолаларини тилга олиб ўтиш ўринлидир. Олим «СССР халқлар адабиётининг ривожланиши», «Бадиий таржиманинг баъзи бир назарий масалалари», «Баъзи миллат ёзувчиларининг романлари ҳақида», «Алишер Навоий», «Рабиндранат Тагор», «Абадий барҳаёт Руставели» каби мақолаларида ажойиб қалам соҳибларининг ижодиёт дурдоналарига тўхталади ва адабиётдаги тутган ўрнини аниқлайди.

Мухтор Умархон ўғли Авезов қардош ва ёндош ўзбек адабиёти ва маданиятига алоҳида назар ташлаган, уни қунт билан ўрганган ўзбек адабиётининг энг яқин дўсти эди. У доимо ўзбек адабиётининг ютуқ ва зафарларидан баҳраманд бўларди. Ўзбек адабиётининг энг яқин дўсти Мухтор Авезовнинг бир қанча ҳикоялари билан «Абай йўли» номли монументал эпопеяси ўзбек тилида чоп этилиб, ўзбек китобхонларига олам-олам завқ ва ҳузур бахш этмоқда.

Чиндан ҳам умумсовет адабиётининг ифтихори Мухтор Умархон ўғли Авезов ўзининг бой ва ранг-баранг монументал асарлари билан халқларимиз қалбида абадий яшайди.

Қ. СЕЙДАНОВ,
филология фанлари кандидати.

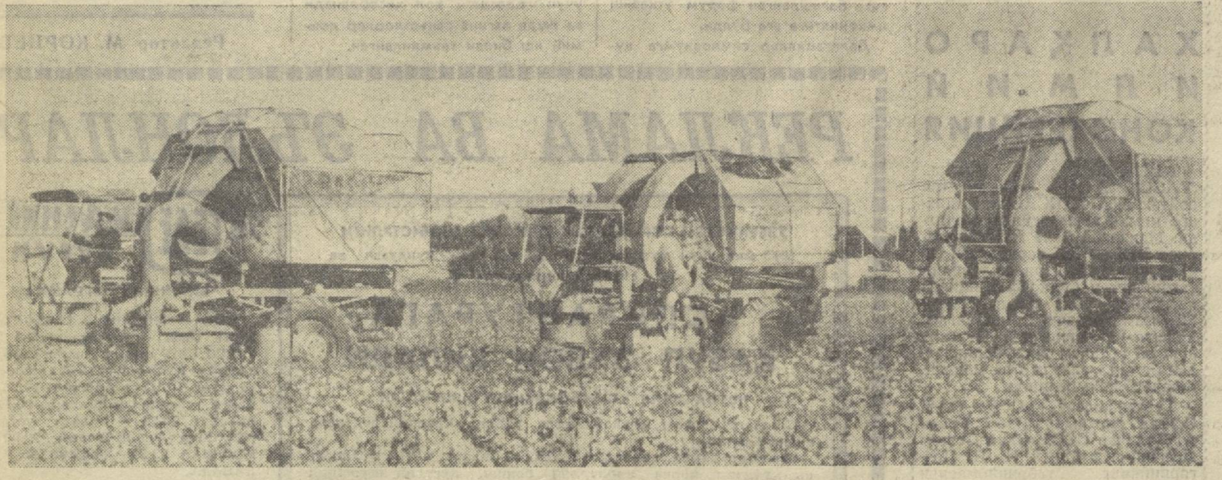

МАЖБУРИЯТ ИККИ КУНДА

Машина терими — иш унуми. Буни Пахтаобод районидаги «Маданият» совхози 3-бўлимининг Усарқул Турғунов бошлиқ бригадаси азаматлари амалда исботладилар. Машинага мослаб парваришланган 60 гектар майдондаги ғўзаларда мўл ҳосил етиштирилди. Дефолиациядан кейин кўсаклар бодроқдек очилиб қолди. Натижада бригада районда биринчи бўлиб машина теримини бошлаб юборди ва гектаридан 26 центнердан ҳосил кўтариб, фақат йиллик планни эмас, мажбуриятни биринчи бўлиб икки кунда уддалади. Планнинг бажарилишига Одилжон Довидов ўзининг муносиб улушини қўшди.

Район партия комитети ва район ижроия комитети ғолиб бригадирни «Запорожец» автомашинаси билан мукофотлади. Бригада миришкорлари яна 50 тонна «оқ олтин» йиғиб олишга сўз бердилар. СУРАТЛАРДА: (юқорида) шу бригада далаларида машина терими. Пастда эса Қува районидаги «Социализм» колхозининг мавсумда 15 тонна «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олган илғор теримчиси Х. Нуриддинова.

Ш. Олимов ва Ф. Лутфуллаев фотолари.

ЧЎНҒАРА ДЕВЗИРАСИ

Чўнғара сўлим жой. Унинг оромгоҳ жойлари, зилол сувлари кишиларни мафтун қилади.

Чўнғаранинг одамларини айтмайсизми? Бир-биридан дилкаш, одамохун, меҳнаткаш. Тош устида, таърифи Ўрта Осиёга ёйилган, девзира гуручини яратаётганлар ҳам шулар.

Чўнғара девзирасининг шуҳратини оширганлардан бири — деҳқон ўғли Салоҳиддин ака Муҳаммадиевдир. Салоҳиддин аканинг Чўнғарада шоличилик бригадасига бошлиқ этиб тайинланганига 26 йил тўлди. У бригадир бўлганида ҳаммаёқ тош, шағал, баланд-паст, на бир парча текис ер, на техника бор эди. Шоликорлар тош-шағалларни териб, янги ер очишди, деҳқончилик қилишди.

Чўнғара девзира гуручининг довруғи бутун республикага ёйила бошлади. Бу гуруч тўйимли, хушхўр, витаминга бойлиги билан бошқа гуручлардан ажралиб туради. Шу сабабли унга бўлган талаб ҳам оша борди. Бригада аъзолари шуни ҳисобга олиб, сой ёқасидаги тошлоқларни текисладилар. Механизаторлардан Бакиржон Шокиров, Ҳатамбой Болтабоев, Раҳмонали Абдураҳмонов ўртоқларнинг фидокорона меҳнати туфайли 26 гектар янги ер ўзлаштирилди.

— Деҳқонларимиз, — дейди «Риштон» совхозининг директори У. Сатторов, — СССРнинг 50 йиллик тўйи йилида давлатга пландаги 75 тонна ўрнига камида 110 тонна шоли етказиб беришга аҳд қилишди.

С. ДЕВОНАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг бошлиғи. Риштон райони.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Республика областларида сабзавот, картошка, ҳўл мева ва полиз экинлари маҳсулотлари тайёрлаш плани қандай бажарилаётгани тўғрисида 1972 йил 25 сентябрга бўлган маълумот.

(Биринчи, учинчи, бешинчи ва еттинчи стунлар — минг тонна ҳисобида тайёрлангани; иккинчи, тўртинчи, олтинчи ва саккизинчи стунлар планнинг бажарилиш проценти).

Областлар	сабзавот		картошка		ҳўл мева		полиз экинлари маҳсулотлари	
Тошкент	166,5	71,1	26,2	73,7	34,4	107,5	66,7	83,3
Сирдарё	10,4	45,4	0,3	20,5	5,4	120,6	140,4	133,7
Фарғона	64,9	103,0	4,8	46,8	8,0	89,2	15,9	88,2
Наманган	48,3	112,3	2,8	101,3	9,5	113,3	10,9	84,0
Андижон	57,2	103,9	1,0	56,7	11,2	134,2	12,5	89,6
Самарқанд	98,5	85,0	6,2	47,5	19,2	131,8	13,8	62,6
Бухоро	24,5	87,5	—	—	3,3	98,9	17,0	100,0
Қашқадарё	25,7	88,5	1,3	88,3	7,9	117,8	12,3	68,2
Сурхондарё	23,6	107,4	1,9	85,0	5,0	100,0	19,0	100,1
Хоразм	10,7	71,4	—	0,6	0,7	122,1	15,8	72,0
ҚҚ АССР	10,0	62,6	0,4	23,9	1,4	83,2	15,3	69,5
Республика бўйича:	540,3	83,9	44,9	63,7	106,0	112,7	339,6	97,0

ШОЛИ—ДАВЛАТГА

Республика областларида шоли ўриш ва тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 27 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Биринчи стун — ўрилган майдон гектар ҳисобида, иккинчи стун — бажарилиш проценти; учинчи стун — давлатга топширилган шоли тонна ҳисобида, тўртинчи стун — бажарилиш проценти).

Сурхондарё	578	18,6	1704	24,3
ҚҚ АССР	1441	5,4	2000	3,4
Хоразм	1459	16,5	—	—
Фарғона	44	2,0	—	—
Тошкент	30	0,3	—	—
Андижон	—	—	—	—
Наманган	—	—	—	—
Самарқанд	—	—	—	—
Сирдарё	—	—	—	—
Республика бўйича	3552	5,4	3768	2,7

ПАХТАМ

ҚЎШИҚ

Оқ денгизим, шалолам сен,
Унда кумуш пиёлам сен,
Пиёлада зар толам сен,
Қувнаб терай, жон пахтам.

Ҳар чаноқда бахтим бўлиб,
Менинг тожу-тахтим бўлиб,
Юрт бойлиги нақдим бўлиб,
Кулиб боқдинг, жон пахтам.

Миниб бугун «пўлат отим»,
Ёздим сенда кенг қанотим,
Аҳдга вафо қилиш — онтим,
Қувнаб терай, жон пахтам.

Ишқинг тортар тонг-саҳардан,
Қўшиқ айтиб шон-зафардан,
Дунё элин олтин-зардан
Кийинтирай, жон пахтам.

Уйиб сени хирмон-хирмон,
Етиштирай миллион-миллион,
Сен туфайли марди-майдон
Бўлиб юрай, жон пахтам!

Ашурали АҲМЕДОВ.

СССР 50

СОВЕТ ИТТИФОҚИ БЎЙЛАБ

КОММУНИСТЛАР

Уст-Илимнинг тўсилишига сўнгги метрлар қолди. Диктор радио орқали кетма-кет хабар қилиб турибди.

— Ўн метр қолди... Беш... Икки...

Бирдан радио жим бўлиб қолди, кейин эълон қилди:

— Ўртоқлар! Ҳозиргина қурилиш партком дарёни тўсишда қатнашган шофёр Василий Рамусни, кранчи Надежда Рябушевани, инженер Пётр Вшивцев ва шофёр-дизелчи Валерий Клендикларни КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилди.

Ушандан буён уч йил ўтди. Ёш коммунистларнинг тақдири нима бўлди, улар партия аъзоси деган юксак унвонни оқлашяптими? Уст-Илим партия комитетида худди шу ҳақда гап борди. 1969 йилда партия сафига қабул қилинганлар ҳам, уларга тавсиянома берганлар ҳам бугун бу ерга таклиф этилган. Бири ҳаяжонланиб, иккинчиси вазмин, учинчиси бироз тортишиб ўз ишларини сўзлаб беришди. Гарчи улар ўз ҳаётларининг айрим лавҳаларини гапирган бўлсаларда, кўз ўнгимизда партиянинг серқирра фаолияти ёрқин намоён бўлди.

Электр цехининг бошлиғи Фёдор Апполонович Асташов ҳам шу ерда ўтирибди. Партия сафига ўтувчилардан бирига шу киши тавсиянома берган эди. У шундай хотирлайди:

— Мени партия сафига қандай қабул қилишганини биласизми? Мени райком бюросига таклиф этишди. Биринчи секретар биографиямни эшитиб бўлгач; «Широковский» колхозидаги электр станцияси қачон ишга тушади? — деб сўради. Сим тортилганига анча бўлди, аммо одамлар ҳамон қоронғуда ўтиришибди». «Қолган материалларни олиб кетиш учун юк машинаси керак», — дедим мен. «Машина райком биноси олдида турибди, деди секретарь,— олингу жўнанг». Мен чиқиб кетдим. Ўша куниёқ колхозчилар уйида электр нури порлади. Мен биринчи партиявий топшириқни шундай бажарган эдим.

Коммунистнинг тақдири мана шундай. У ҳамиша жамоат иши учун тайёр туриши керак. Ҳамиша тайёр...

Бундан уч йил бурун коммунист бўлган Пётр Вшивцев ҳам шундайлардан. Ўзи Киров областидан. Тинч океан флотида хизмат қилган. Комсомол йўлланмаси билан Братскка келди. Бу ерда пайвандчи ва кранчи бўлиб ишлади. Ишлаганда ҳам шундай ишладики, унинг сурати киоскаларда «Киноюлдузлар» портрети билан ёнма-ён сотила бошлади. Кечки мактабда ўқиди, ўрта маълумот олди. Кейин қурилиш уни Иркутскдаги политехника институтига юборди, стипендиясини тўлаб турди. Иркутскдан у инженер-механик бўлиб қайтди. Лекин Братскка эмас, чунки бу ерда қурилиш охирлаб қолганди. У Уст-Илимга келди. Бу ерда ҳаммасини янгидан бошлаш керак эди. Пётр котел назоратида инженер бўлиб ишлай бошлади.

— Пётр Вшивцев билан институтда дўстлашган эдик, бир группада ўқирдик, — хотирлай кетди унга тавсиянома берган коммунист Пётр Петрович Зима, — у ҳамиша омма орасида бўлар, омма ҳам негадир унга талпинарди. Ўқишнинг беш йили давомида Пётр ҳамиша активист эди. Уст-Илим қурилишида эса уни цех комсомол ташкилотининг секретари қилиб сайлашди. Мусобақада уларнинг цехи иккинчи ўринни эгаллаб, вимпель олди. Ҳолбуки, Пётр келганга қадар цех комсомолларининг иши ҳеч юришмасди. Демак, уни бекорга тавсия қилмаган эканман.

— Партияга ўтатуриб, нималарни ўйладинг? — сўрашди шофёр Василий Рамусдан.

— Мени комсомол тарбиялади. Йиллар ўтиб борар, мен ёшлигимда қолишни истардим. Партия — мен учун ёшлигимнинг давоми,— деди Василий. Рамусь ВЛКСМ XVI съездининг делегати, Ленин комсомоли мукофотининг лауреати. Зарбдор қурилишдаги фаоллиги учун уни муносиб тақдирлашган.

Улкан қурилишга олиб борувчи йўлнинг қандай қурилганини ким ўқимаган, дейсиз! Тош ва қоялар, ботқоқлик, аёзли совуқ ва тинимсиз ёмғир. Агар асрий қарағайларнинг тили бўлганда эди, кишиларнинг бардоши олдида лол қоларди. Ҳар бир қарич ерни зўр матонат билан босиб ўтишга тўғри келди. Бу йўл кўплаб қаҳрамонларни вояга етказди. Ҳозир уларни зўр ҳурмат-эҳтиром билан тилга олишади. Василий Рамусь тўғрисида эса:

— У фақат Уст-Илимгагина йўл солгани йўқ. У бошқаларга йўл очиб берди, — дейишади. Ҳа, ҳамиша олдинда борувчи йўл бошловчи дарғалар ҳақидагина шундай дейиш мумкин.

Дарвоқе, йўл қурилиши оғир бўлди, қийналиб кун кечиришди. Лекин бу қийинчиликларнинг ҳаммаси орқада қолди. Ҳозир улар шинам уйларда яшашяпти, болаларини ўртоқлик руҳида, улкан ишга садоқат руҳида тарбиялашяпти. Уларда ер юзида фақат бир авлодга — коммунистлар авлодигагина хос бўлган хусусиятлар бор. Эҳтимол, Василий бу хусусиятга аввалдан, коммунистлар сафига расмий равишда ўтишдан бурунроқ эга бўлгандир. Ҳа, у аввал ҳам менинг ишим машинани ҳайдашдангина иборат деб ўйламасди. Иш пайтида кутилмаганда янги иш, деярлик одамлар билан ишлашга тўғри келади. Шунда баъзан оддийгина шофёр ҳам жуда истеъдодли чиқиб қолади. Бунақанги фаолиятни кўз олдига келтириш қийин. Баъзан навбатдаги «ювиш»дан сўнг боши гангиб келган ҳайдовчи билан гаплашишга тўғри келади. Ёки партия йиғилишида куйиниб сўзлаш керак бўлади. Масалан, автотранспорт участкасининг раҳбарлари ўнқир-чўнқир йўлларда бирин-кетин ишдан чиқаётган машиналарнинг аянчли аҳволига қачонгача панжа орасидан қараб келадилар. Бу йўллар шу қадар ўйилиб кетганки, ҳатто БЕЛАЗлар ҳам инграб юрмоқда. Грейдерлар бундоқ текислаб қўйсаку, ишлар яхши юришиб кетарди, техника кўпроқ хизмат қиларди, шофёрларнинг иш фаолияти ўсган бўларди. Ёхуд овқатга қатнаш масаласини олайлик. Нега энди шофёр овқатланиш учун 20 километр жойга 27 тонналик машинани ҳайдаб боради? Ахир овқатни газикда трассанинг ўзига олиб келса бўладику. Бу қурилишга ҳам, давлатга ҳам фойда эмасми? Эксплуатация бошлиғи эртасигаёқ грейдерлар олдига жўнайди, иссиқ овқатни трассага етказиб бериш тараддудини кўради. Шунинг учун ҳам юздан зиёд коммунисти бўлган участка коллективи:

— Партбюрога Рамусни сайлаб яхши қилишди — дейишмоқда.— Ёш, лекин бақувват. Қачон қараманг олдинда, коммунист деган мана шундай бўпти...

Қурилишнинг ҳар янги босқичида навбатдаги ишни биринчи бўлиб бошлаш ҳуқуқини олиш учун мусобақа қизиб кетади. Ангарани тўсиш учун ҳам, ГЭС биносига биринчи бетон ётқизиш учун ҳам мусобақалашишди. Мана энди катта бетонни ётқизиш ҳуқуқини олиш учун кураш кетяпти. Ҳа демай бетон ётқизилади, улкан тўғон қад кўтариб, дарё суви тўсилади. Бу мусобақада мамлакатимизнинг 49 миллатидан ташкил топган бутун коллектив— Братск ва Красноярск гидро станциялари қурилишининг ветеранлари, комсомол йўлланмаси билан Уст-Илимга келган ёш қурувчилар қатнашмоқдалар. Сибирни бўйсундирувчиларнинг бу мардона юришида ҳам коммунистлар етакчилик қилмоқдалар.

Олдинда «катта бетон», янги-янги жасоратлар кутмоқда...

Д. АНДРЕЕВ.

ТОШКЕНТДА ХАЛҚАРО АКТЁРЛАР ФЕДЕРАЦИЯСИНИНГ АНЖУМАНИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Халқаро актерлар федерациясининг симпозиумида қатнашмоқ учун Ўзбекистон пойтахтига келган саҳна усталари, маданият арбобларининг учрашуви Тошкентда икки кундан бери давом этмоқда. Улар ҳозир саҳна арбоблари олрида турган, кино ва телефильмларда ўйнаётган, санъат усталарининг ёш авлодини тарбиялаётган барча кишилар олдида турган энг муҳим проблемалардан бири—актернинг миллий маданиятдаги роли тўғрисидаги масалани муҳокама қилмоқдалар.

Япония театр ва кино артистлари федерациясининг вице-президенти Микио Мажима ўз мамлакатидаги актерларнинг оғир социал-иқтисодий аҳволи тўғрисида ачиниб гапириб берди. Бу ҳол кўпгина омиллар билан, аввало, жиддий фильмлар ишлаб чиқариш тўхтатиб қўйилганлиги билан боғлиқ.

35 МАМЛАКАТ БАЙРОҚЛАРИ ОСТИДА

Япония актерлари қийинчиликларга қарамай, меҳнаткаш халқ тўғрисида, тинчлик ҳақида пьесалар қўйиш, фильмлар яратиш учун бутун кучларини сарфламоқдалар.

Микио Мажиманинг ватани билан ирландиялик таниқли актер Ж. Александер юрти ўртасида минг-минглаб километр масофа бор. Лекин, уларнинг ҳар иккаласи санъат арбобларининг ачинарли аҳволи тўғрисида Тошкент анжуманида айтиб берган гаплар учрашувнинг бошқа кўпгина қатнашчиларига ҳам жуда яхши тушунарли бўлди. Ирландиядан келган меҳмон ўз ҳамкасбларининг аҳволи тўғрисида гапириб, улар ҳар қандай машаққатларга қарамай, миллий санъат учун кураш олиб бораётганликларини, янги театр, янги миллий труппа яратганликларини айтиб берди. Биз итоатгўй қўғирчоқлар эмасмиз. Биз ўз ҳуқуқларимизни қаттиқ туриб ҳимоя қиламиз, чунки актер учун қандай кишининг ролини ўйнаш бефарқ бўлмаганидек, ўзининг жамиятдаги ролига ҳам бефарқ қарай олмайди, деди у. Актер миллий маданиятнинг бевосита ижодкоридир. Ирландиялик артистнинг фикрича, Тошкент симпозиуми унинг ҳамкасбларига бу курашда янги куч бахш этади, жамият олдидаги масъулиятини англашга ёрдам беради.

Симпозиумда Салоҳ Тизоний (Туркия), Карлос Брачо (Мексика), Марсела Сола (Аргентина), Шандор Деак (Венгрия), Франс Делааль (Франция) ва бошқалар сўзга чиқишди.

Ўзбекистон ССР маданият министри А. М. Қўчқоров нутқи марoқ билан тингланди. У миллий театрнинг равнақи тўғрисида гапирди. Чет эллик меҳмонлар ўзбек театри билан танишиш имкониятига эга бўлдилар — уларга чорак асрдан бери Ҳамза номли театр саҳнасидан тушмай келаётган «Алишер Навоий» спектакли кўрсатилди. Спектакль бош ролини ўйнаган СССР халқ артисти Олим Хўжаевнинг маҳорати, постановканинг безатилиши чет эллик меҳмонларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди. (ЎзТАГ).

АКТЁРЛАР АНЖУМАНИ

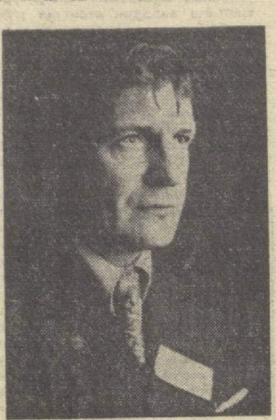

Тошкентда ўтадиган актёрлар симпозиуми Халқаро Актёрлар Федерацияси фаолиятида муҳим босқич бўлади. СССР маданият ходимлари касаба союзларининг илтифотли таклифи туфайли Федерация бутун дунё актёрларини тўлқинлантириб турган масала — миллий маданиятларни муҳофаза қилиш ва ривожлантириш масаласига бағишланган форум ўтказиш имкониятига эга бўлди.

Делегациялар симпозиумга қуруқ қўл билан келганлари йўқ. Улар ер шарининг барча мамлакатларидаги актёрларнинг турмуш шароитлари ва фаолиятлари ҳақидаги бой маълумотларни олиб келдилар. Халқаро Актёрлар Федерацияси секретариати анкеталар тарқатиш йўли билан бу соҳада дастлабки тадқиқотларни ўтказди. Симпозиумда қатнашадиган касаба союзларидан театр, кино, телевидение ва радио эшиттиришга оид, миллий маданиятларни ривожлантиришнинг ҳар хил воситалари, миллий ва чет эл театрларининг ўзаро муносабатлари, актёрлар турмуш шароити ва фаолияти каби масалалар тўғрисида тўла-тўкис маълумотлар олинди.

Ҳужжатлар жаҳон театр санъатида қўлга киритилган ютуқлар ва актёрлар олдида турган масалалар ҳақида ҳар томонлама тасаввур ҳосил қилишга имкон беради. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларда, шунингдек, бир қатор Европа мамлакатларида актёрлар йил давомида иш ва тирикчилик воситалари билан таъминланаётган бир пайтда Англия ва Америка Қўшма Штатлари каби яна бир талай йирик мамлакатларда аҳвол тамоман ўзгача: ишсизлик актёрлар учун одатдаги ҳол ҳисобланади ва жуда озгина санъаткорлар доимий иш билан таъминланган.

Латин Америкаси касаба союзлари маълум қилишларича, у ердаги актёрлар ўз ихтисосларидан келадиган даромад ҳисобига бутун умр давомида яшаш имкониятига эга эмаслар. Улар айни пайтда бошқа ишлар билан ҳам шуғулланишлари лозим.

Актёрлар ўз миллий маданиятлари билан узвий боғлиқ бўлган ролларни ижро этишлари учун мавжуд шароитнинг баъзи томонларини ўзгартириш керак. Актёрларнинг ҳуқуқи ва фаолияти масаласи доимо асосий масала бўлиб қолаверади. Бу Тошкент симпозиумининг муҳим мавзуларидан бири бўлади.

Бизни шу нарса мамнун қиладики, симпозиум совет халқи ҳаётида муҳим воқеа бўлган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг — миллий санъатларни ривожлантиришга катта диққат-эътибор кўрсатилаётган мамлакатнинг 50 йиллиги тантаналари арафасида ўтмоқда.

Рольф РАМБЕ,
Халқаро Актёрлар Федерациясининг бош секретари (Швеция Актёрлар касаба союзининг секретари).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР.

БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ СЕССИЯСИДА

А. А. ГРОМИКО НУТҚИ

НЬЮ-ЙОРК, 26 сентябрь. (ТАСС). СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXVII сессиясида сўзлаган нутқида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кескин халқаро проблемаларнинг ҳал этилишига кўмаклашмоқ учун янги куч ва ғайрат сарфламоғи лозим, деди.

Совет делегациясининг бошлиғи давлатлар ўртасидаги муносабатларда янги тенденциялар бўлаётганлигини, бу тенденциялар халқларнинг ер юзида мустаҳкам тинчликни таъминлаш йўлидаги интилишларига мос бўлиб тушаётганлигини қайд қилиб ўтди. Жаҳонда кескинликнинг юмшатилишига қаршилик кўрсатаётган кучлар ҳали ўз фаолиятларини тўхтатмаган бўлсалар ҳам, деди А. А. Громико, аммо бу тенденциялар мустаҳкамланиб бормоқда.

Совет Иттифоқи учун деб давом этди А. А. Громико, тинчлик сиёсати унинг ички социал табиатининг ташқи муносабатлар доирасида яққол кўриниб турган ифодасидир. Бизнинг мамлакатимиз КПСС XXIV съездининг қарорларида тинчлик ва халқаро ҳамкорлик программасини илгари сурди. Бу программа бир давлатнинг ёки давлатлар группасининг қандайдир тор манфаатларини эмас, балки барча халқларнинг, бутун инсониятнинг истак ва орзуларини ифодалаётганлигини ҳам ҳамма эътироф қилмоқда. Бу программани амалга ошириш йўлида қўйилган ҳар бир қадам бутун халқаро ривожланишга ижобий таъсир ўтказмоқда.

Ўтмишда урушдан кейинги даврлар ҳар доим урушлар ўртасидаги нафасни ростлаб олиш даври бўлар эди, холос. Ҳозирги замон шароитида принципиал равишда бошқача ривожаниш учун, барқарор тинчлик системасига ўтиш учун реал имкониятлар мавжуд. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳам тинчликни таъминлаш учун тузилган ташкилот бўлди.

Бундай барқарор тинчлик системасига ўтилиши иккинчи жаҳон уруши, кейинги чорак аср давомидаги ривожланишнинг хусусиятлари натижасида келиб чиққан масалаларни ҳал қилишни талаб этади. Рўй бераётган ўзгаришларнинг моҳиятини жуда умумий тарзда ифодаламоқчи бўлсак, бу ўзгаришларнинг моҳияти шуки, мазкур масалалардан баъзиларини ҳозирнинг ўзидаёқ ҳал этишга муваффақ бўлинмоқда, бошқа баъзи масалалар устида эса уларни бартараф қилиш мақсадида конструктив иш бошланди.

А. А. Громико СССР ва Польша Халқ Республикасининг Германия Федератив Республикаси билан тузган шартномалари кучга кирганлигини, СССРнинг Франция билан ҳар томонлама ва кенг ҳуқуқли ҳамкорлиги юксак даражада олиб борилаётганини ҳамда Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги муносабатлар қайта қурила бошланганлигини эслатиб, хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишлаб чақириладиган Умумевропа кенгашининг катта аҳамиятини уқтириб ўтди.

Халқаро кескинликни юмшатишдаги муваффақиятлар сезилиб турибди, деди сўнгра А. А. Громико, лекин ҳозирча йўлнинг бошланғич қисмигина босиб ўтилди, қилинган ишларга қараганда ҳали анча кўпроқ иш бизнинг олдимизда турибди. Буни ҳеч ким инкор қила олмаса керак.

СССР ташқи ишлар министри уқтириб айтдики, Вьетнамда ва Ҳинди-Хитойнинг бошқа мамлакатларида Америка агрессияси давом этаётганлиги ва кенгаяётганлиги ҳаммани ғазаблантирмоқда ва буни ҳамма қораламоқда. Агар АҚШ Париждаги музокараларнинг тинчликни қайта тиклашга олиб келишини истаса, у ҳолда Жанубий Вьетнам Республикаси Мувақкат Революцион ҳукуматининг шу йил 11 сентябрдаги баёнотига ижобий жавоб бериши лозим. Яқин Шарқ проблемасини ҳал қилиш йўлини ҳам топиш зарур. Агрессорлар зиммасидаги масъулият уларга хомийлик қилаётганларнинг, Исроилга мадад бериб унинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига дағдаға қилишига йўл очиб бераётганларнинг ҳам зиммасига тушади.

А. А. Громико «Халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик ва ядро қуролини қўлланишни абадий тақиқлаш тўғрисида» Совет Иттифоқи томонидан сессия муҳокамасига киритилаётган масаланинг муҳимлигини қайд қилиб ўтди. Таклифларимизнинг моҳияти шундан иборатки, деди у, бу таклифлар давлатларнинг халқаро низоларни ҳал этиш учун ҳар қандай куч ишлатишдан, шу жумладан ядро қуролидан ҳам, шунингдек оддий қурол деб аташ одат бўлиб қолган қурол-яроғ турларидан фойдаланишдан ҳам воз кечишларини кўзда тутади. Бундай воз кечишга шундай тус бермоқ кераккн, бу нарса ҳеч кимнинг шунга қаттиқ риоя қилишдан бўйин товлашига йўл қўймайдиган бўлсин. Шундай қарорга келиш давлатларнинг социал системаларидан, территорияларининг катта-кичиклигидан ва аҳолисининг оз-кўплигидан, ядро қуролига эга бўлиши ёки эга бўлмаслигидан қатъий назар барча давлатларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади.

Совет делегациясининг бошлиғи баъзи мамлакатларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставини қайта кўриб чиқиш режаларига қарши чиқиб, Совет Иттифоқи, ҳеч бир истисносиз барча давлатларнинг манфаатлари уставни ревизия қилишга эмас, балки унга қаттиқ риоя қилишга, Устав замиридаги имкониятлардан тағин ҳам тўлиқроқ фойдаланишга диққат-эътиборни қаратишларини талаб қилади, деб ҳисоблайди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган давлатлар ташкилот олдида турган вазифаларни биргаликда ҳал қилиш манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилишга тайёр бўлиб туришлари ва бунинг учун маҳкам бел боғлашлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг муваффақият қозонишини таъминловчи гаровдир.

А. А. Громико Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосчилари бу ташкилотнинг агрессорга зарба беришда бақувват ва қаттиқ қўл бўлишига, барча мамлакатларнинг катта-кичиклиги ва иқтисодий ривожланиш даражасидан қатъий назар улар ўртасида ҳамкорликнинг йўлга қўйилишига кўмаклаша оладиган бўлишига интилганликларини эслатиб, уқтириб айтдики, Совет Иттифоқи Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг худди шу йўсинда ҳаракат қилиши учун мумкин бўлган ишларнинг ҳаммасини ҳар доим қилиб келди ва бундан буён ҳам қилаверади. Тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун кураш сиёсати Совет Иттифоқининг халқаро майдонда ўтказаётган бош йўлидир. Бундай сиёсат бундан ярим аср муқаддам Совет Иттифоқида бирлашган социалистик республикалар томонидан қабул қилинган эди, ҳозир ҳам шу сиёсат давом эттирилмоқда.

ХАЛҚАРО ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

АШХОБОД, 26 сентябрь. (ТАСС). Бугун Туркманистон пойтахтида ЮНЕСКОнинг халқаро илмий конференцияси очилди. Марказий Осиё мамлакатларида XIX — XX асрлардаги социал ва маданий ривожланишга бағишланган бу конференцияда қатнашмоқ учун чет эллардаги 22 мамлакатдан, шунингдек Москва ва Ленинград, иттифоқдош ва автоном республикалардан бу ерга олимлар ва маданият арбоблари келишди.

Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. Қиличев СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорнийнинг табрикномасини конференция қатнашчилари ва меҳмонларининг қарсаклари остида ўқиб берди.

Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси М. Ғапуров «Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг энг янги даврдаги социал-маданий ривожланиши» тўғрисида доклад қилди. Ҳозирги вақтда, деди у, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон юксак даражада ривожланган индустрияга ва қишлоқ хўжалигига эга. Уларнинг саноат маҳсулоти юздан кўпроқ ҳорижий мамлакатларга экспорт қилинмоқда. Маданий ҳаётда жуда катта ўзгаришлар рўй берди.

— КПСС XXIV съезди белгилаб берган программа, — деди М. Ғапуров,—мамлакатимиздаги барча халқларнинг янада гуллаб яшнаши учун янги истиқболлар очиб беради.

Конференция 5 октябргача давом этади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ **НЬЮ-ЙОРК.** Филиппин президенти Фердинанд Маркос Манила телевидениеси орқали гапириб, мамлакатда иқтисодий, социал ва сиёсий ислоҳотлар ўтказишга чақирди. Чет эл информация агентликларининг хабарларига қараганда, президент ер ислоҳотини амалга оширишга жуда катта эътибор берилади, деган.

✦ **ВАШИНГТОН.** Маркоснинг энг яқин ёрдамчиси, президентнинг ижрочи секретари Мельчор бу ерда журналистлар ҳузурида гапириб, маъмурлар ер ислоҳоти ўтказиш мақсадида салкам бир миллион гектар ерни экспроприация қилишни мўлжалламоқдалар, деган гапни айтди.

Филиппинда ўтган ҳафтада жорий этилган ҳарбий аҳвол узоқ давом этиши мумкин, деди у.

◆ **ДЕҲЛИ.** 1971 йил декабрь тўқнашуви вақтида асир олинган ҳинд ва Покистон ҳарбий хизматчиларига Вагах чегара қишлоғида Қизил Крест вакилларининг назорати остида ўзаро посилка ва хатлар топшириш маросими бўлди. Тўқнашув давомида ушлаб қуролсизлантирилган ҳинд ва Покистон миллатига мансуб граждан шахсларни ҳам айирбошлаш давом этмоқда.

◆ **АНҚАРА.** Парламент қарорига биноан «Анархист оқимлар билан курашиш» учун ўтган йил апрель ойида мамлакатда жорий қилинган фавқулодда ҳолат яна икки ойга узайтирилди. Ҳозирги вақтда Туркияда махсус судлар ишлаб турибди. Улар «Туркиядаги мавжуд режимни ағдариб ташлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйган ташкилотларга» мансубликда айбланаётган шахсларнинг ишини кўриб чиқмоқда. (ТАСС).

У. РОЖЕРС НУТҚИ

НЬЮ-ЙОРК, 26 сентябрь. (ТАСС). АҚШ давлат секретари У. Рожерс БМТ Бош Ассамблеясининг XXVII сессиясида умумий мунозара чоғида сўзга чиқиб, жаҳон кейинги вақтларда халқаро кескинликни камайтириш йўлида эришилган анчагина муваффақиятларнинг шоҳиди бўлганлигини уқтириб ўтди. Нотиқ аввало стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида Москвада Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида битим имзолаш билан якунланган музокараларни эслатиб ўтди.

У. Рожерс Ғарбий Берлиндаги масала юзасидан тузилган тўрт томонлама битимга ижобий баҳо берди ва Германия Федератив Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ўртасида ўзаро муносабатларни нормаллаштириш мақсадида бошланган музокаралардан мамнун эканлигини изҳор қилди.

Яқин Шарқдаги аҳволга тўхталиб У. Рожерс, Қўшма Штатлар Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрдаги резолюцияси негизида можарони тинч бартараф этишга эришиш учун интиляпти, деб даъво қилди. Айни маҳалда у Исроилнинг қўшни араб давлатларига қарши қилган кейинги ҳаракатларини амалда қўллаб-қувватлади.

АҚШ давлат секретари Вьетнамдаги агрессив урушнинг давом этишини оқлади, бунинг учун АҚШ эмас, балки «бошқа томон зўр бериб урушни давом эттиряпти» деб, айбни ВДР ҳукумати ва Жанубий Вьетнам Республикаси Мувақкат Революцион ҳукумати зиммасига ағдаришга уринди. Шу билан бирга Рожерс Вьетнам хусусидаги Париж кенгашида мазкур икки ҳукумат вакиллари киритган сўнгги таклифлар тўғрисида ҳам, Америка авиациясининг Вьетнамдаги тинч қишлоқлар ва шаҳарларга вахшийларча ҳужум қилаётганлиги тўғрисида ҳам лом-мим демади.

БОННДАГИ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

БОНН, 26 сентябрь. (ТАСС). ГФР канцлери В. Брандт билан ташқи ишлар министри В. Шеель бу ерда матбуот конференцияси ўтказдилар. В. Брандт айтдики, Бундестаг тарқатиб юборилганидан кейин ҳам Федерал ҳукумат парламент сайлови натижасида янги ҳукумат тузилгунга қадар ўз фаолиятини тўла-тўкис бажара беради.

Канцлер ГФР билан ГДР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш тўғрисидаги музокараларга тўхталиб, бу музокаралар ГФРдаги парламент сайловига «боғлиқ бўлмаслиги керак», деди.

В. Шеель ўз нутқида Москва ва Варшава шартномалари тузилганлигини, шунингдек, Ғарбий Берлинга доир битим тузилганлигини ҳам ГФР ташқи сиёсатининг ижобий натижаси, деб таърифлади. ГФР билан ЧССР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш устида тўхталиб, Шеель Чехословакия ҳукумати музокараларда ижобий натижаларга эришишга тайёр эканлигини кўрсатмоқда, деб тасдиқлади.

БИР ШАЙБА ЮТҚИЗИШ

МОСКВА, 26 сентябрь. (ТАСС). СССР терма командасининг хоккейчилари Москвада ўтказилган учинчи матчда Канаданинг энг зўр профессионал хоккейчилар командасига 3:4 (2:2, 0:0, 1:2) ҳисобида ютқазиб қўйишди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ

1973 йил учун мутахассисликлар бўйича кундузги ва сиртдан ўқиш учун

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ЧОРВАЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Оржоникидзе район, «Красний водопад» алоқа бўлими)

биологик химия, қишлоқ хўжалик экинлари, чорва молларини урчитиш, чорва молларини боқиш, хусусий зоотехния халқ хўжалиги экономикаси, уни ташкил этиш ва планлаштириш.

УРТА ОСИЕ ИПАКЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Калинин район, Жарариқ алоқа бўлими) қишлоқ хўжалик экинлари, хусусий зоотехния.

ЛАЛМИКОР ДЕҲҚОНЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Самарқанд область, Ғаллаорол район, Ғаллаорол алоқа бўлими): умумий деҳқончилик, селекция ва уруғчилик, қишлоқ хўжалик экинлари, ўсимликлар ҳимояси.

Р. Р. ШРЕДЕР НОМИДАГИ БОҒДОРЧИЛИК, УЗУМЧИЛИК ВА ВИНОЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри 16- алоқа бўлими).
мевачилик, узумчилик

САБЗАВОТ-ПОЛИЗ ВА КАРТОШКА ЭКИНЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Калинин район, Қозоқ Кенсой алоқа бўлими).

қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш, селекция ва уруғчилик, сабзавотчилик.

ТУПРОҚШУНОСЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, А. Тўқай кўчаси, 1-уй)
Тупроқшунослик, агрохимия.

ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ВА ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ УРТА ОСИЕ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Янгийўл шаҳри)

қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини электрлаштириш, қишлоқ хўжалик машиналари ва воситаларидан фойдаланиш.

ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ЭКОНОМИКАСИ УРТА ОСИЕ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 90-уй)
халқ хўжалиги экономикаси, уни ташкил этиш ва планлаштириш.

УЗБЕКИСТОН ШОЛИЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Тошкент область, Ўрта Чирчиқ райони, Авангард посёлкаси) мелиорация, селекция ва уруғчилик, қишлоқ хўжалик экинлари, ўсимликлар ҳимояси.

ВЕТЕРИНАРИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

(Самарқанд область, Тойлоқ посёлкаси)
микробиология, зоогигиена, ветеринар фармокология, ветеринар санитария.

Кундузги аспирантурага 35 ёшдан, сиртқи аспирантурага 45 ёшдан катта бўлмаган олий маълумотли, илмий-тадқиқот ишларига қобилиятлилигини кўрсатган ва икки йиллик ишлаб чиқариш тажрибасига, танланган мутахассислик бўйича илмий-тадқиқот иши олиб борган кишилар қабул қилинади.

Аспирантурага кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: аспирантурага қабул қилиш ҳақида илмий-тадқиқот институти раҳбари номига ёзилган ариза, олий ўқув юртини битирганлиги ҳақидаги нотариус томонидан тасдиқланган диплом нусхаси ва зачёт ведомостидан кўчирма, 6х9 сантиметр катталикдаги иккита фотосурат билан бирга кадрлар ҳисоби бўйича шахсий варақа, охирги иш жойидан характеристика, биография, меҳнат дафтарчасидан иш жойи тасдиқлаган кўчирма, 286- формада соғлиғи ҳақида справка, эълон қилинган илмий ишлар, илмий-техника ҳисоботлари рўйхати, ихтиролар, тажриба-конструкторлик ишлари ҳақида маълумотлар ва улар тўғрисидаги фикрлар.

Эълон қилинган илмий ишлари бўлмаган кишилар танланган мутахассислик бўйича доклад (реферат) **кўрсатадилар.**

Кириш имтиҳонларига қўйилганларга тайёргарлик кўриш ва имтиҳонларни топшириш учун иш жойидан меҳнат ҳақи сақланган ҳолда 30 кун отпуска берилади.

Иш жойидан олий ўқув юрти, илмий-тадқиқот муассасаси жойлашган пунктга бориб-келиш учун кетадиган вақт меҳнат ҳақи сақланмаган ҳолда отпускага қўшиб берилади.

ҲУЖЖАТЛАР 1973 ЙИЛНИНГ 1 ЯНВАРИГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Аспирантурага кириш ҳақидаги маълумотларни тегишли институтлардан ва Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги қишлоқ хўжалик фанлари бош бошқармасининг аспирантура бўлимидан олиш мумкин.

Бошқарманинг адреси: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 4- уй, 3- қават, 330-хона, аспирантура бўлими, телефон 33-55-39, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг коммутатори — 33-55-00, 33-76-75, 33-95-26, қўшимча телефон номери 304.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 — МОСКВА. 17.55—ТОШКЕНТ. 18.00 — «Юлдузча». 18.40—«КПСС XXIV съезди қарорлари — ҳаётга». Илмий техника тараққиёти учун. 19.10 — Ахборот. 19.25 — Ўзбек куйларидан концерт, 20.10— Ахборот. 20.30 — Санъат усталари: Сора Эшонтўраева, 22.00 — МОСКВА. 22.30—**Хоккей: СССР — КАНАДА.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.50—МОСКВА. 22.00— ТОШКЕНТ. Телефильм, 22.25 — **Уруш ва тинчлик** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 20.00 — Камер куйларидан концерт, 20.40 — Врач маслаҳати, 20.55—Тошкент янгиликлари, 21.15 — Ҳужжатли фильм, 22.15—**Менинг етти ўғлоним** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 28/IX да **ДИЛОРОМ,** 29/IX да **ДОН КАРЛОС.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/IX да **Олтин девор,** 29/IX да **Аяжонларим.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва Давлат цирки артистларининг гастроллари** (кеч соат 8 да). Шанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 6 да; якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да томоша кўрсатилади.

КИНО

ҚИШКИ КИНОДА

Рус даласи — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «СПУТНИК» (кундуз соат 11, 3, 4 ва кеч 9 да).

Кўланка — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Эркак ва аёл — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қиз-Жибек — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги (2 серия) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Дунё (2 серия, ўзбек тилида)— НАВОИЙ номли (кундуз соат 1.40 ва 4.20 минутда).

Дайди (2 серия) — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Туманлар соҳили — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Она муҳаббати — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, 5 кеч 6 ва 8 да).

Квартира — «МОСКВА» (кундуз соат 12, 5 ва кеч 7 да.

Зўраки жосус — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 2 ва кеч 8.40 минутда).

ЁЗГИ КИНОДА

Рус даласи — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ромео ва Жульетта — «ХИВА».

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Медицина ходимларининг Республика касаба союз комитети, Тошкент медицина институти ректорати ва жамоат ташкилотлари институт хирургия кафедрасининг мудири, хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор В. В. Воҳидовга акаси

Дадан ВОҲИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар—338142 коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б.—228. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 15329